

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
БУДАНОВА Ліана Георгіївна

«_____» _____ 2023 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

**ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ «ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА»**

**Тема: *ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ УМБЕРТО
ЕКО***

**Виконавець: студент групи ФЛ-501 ШУТЕНКО АНДРІЙ
ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

Керівник: канд. філол. зав. каф. БУДАНОВА ЛІАНА ГЕОРГІЇВНА

Нормоконтролер: _____ (Кондратенко Юлія Вікторівна)

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти перекладу	6
1.1. Основні підходи до визначення перекладу.....	6
1.2. Основні складові перекладацького процесу.....	15
1.3. Вплив культурних аспектів на переклад.....	19
Розділ 2. Умберто Еко та його наукова діяльність	24
2.1. Життєпис Умберто Еко.....	24
2.2. Огляд основних наукових праць Умберто Еко.....	27
2.3. Дослідження Умберто Еко у сфері перекладу.....	31
Розділ 3. Наукова творчість як фактор розуміння певних видів діяльності ..	36
3.1. Наукова творчість: Огляд досліджень.....	36
3.2. Формулювання концепцій, які визначають контекст конкретної діяльності.....	42
3.3. Проблеми перекладу в умовах глобалізації.....	46
3.4. Гуманістичний підхід до громадської діяльності.....	51
Розділ 4. Відображення особливостей перекладацької діяльності в наукових творах Умберто Еко	57
4.1. Переклад як засіб збагачення культури.....	57
4.2. Концепція інтерпретації та її межі.....	65
4.3. Роль читача та семіотика текстів.....	73
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	91
ДОДАТКИ	101
Додаток А.....	102
Додаток Б.....	103
Додаток В.....	104
Додаток Г.....	105

ВСТУП

Актуальність теми перекладацької діяльності Умберто Еко визначається його значущістю у сучасному контексті. В першу чергу, воно розкриває новий погляд на міжкультурний обмін і взаєморозуміння в умовах глобалізації. Зміни у міжнародних відносинах та глобальний вплив викликають необхідність у нових стратегіях взаємодії між культурами, а розгляд перекладу творів Умберто Еко стає ключовим елементом у цьому контексті.

Дослідження також враховує вплив цифрової трансформації на процес перекладу. З поширенням цифрових технологій і зростанням онлайн-середовища, вивчення того, як перекладачі адаптуються до нових реалій, таких як машинний переклад та інтерактивні платформи, набуває важливості.

Далі, дослідження глибоко аналізує реалії культурного розмаїття. В контексті взаємодії різних культур та ідентичностей досліджується, як переклади творів Умберто Еко сприймаються та впливають на концепції індивідуальної та колективної культурної ідентичності.

Нарешті, дослідження активно сприяє інтердисциплінарному підходу, що об'єднує лінгвістичні, літературні, культурні та технологічні аспекти в контексті сучасних викликів. Цей комплексний підхід сприяє глибшому розумінню перекладу як складного феномену у сучасному світі та дозволяє ефективно пристосовуватися до неперервних змін у цій сфері.

Об'єкт дослідження - є перекладацька діяльність Умберто Еко, що включає в себе процес перекладу, включаючи його проблематику, методологію та вплив на комунікацію між мовами та культурами.

Предмет дослідження - є вивчення та розуміння процесу перекладу як складної та багатогранної діяльності.

Мета дослідження - дослідити перекладацьку діяльність у наукових працях Умберто Еко, розуміння основних аспектів перекладу, його ролі в міжкультурному спілкуванні та передачі інформації.

Відповідно до мети було поставлено наступні **завдання**:

- Визначити теоретичні аспекти перекладу, включаючи підходи до визначення перекладу та основні складові перекладацького процесу
- Охарактеризувати вплив культурних аспектів на переклад
- Проаналізувати життєпис Умберто Еко та визначити його роль в сучасній науці та літературі
- Зробити огляд основних наукових праць Умберто Еко
- Зробити огляд наукових джерел спрямованих на дослідження наукової творчості
- Охарактеризувати формулювання концепцій, які визначають контекст конкретної діяльності та гуманістичний підхід до громадської діяльності
- Проаналізувати проблеми перекладу в умовах глобалізації
- Охарактеризувати переклад як засіб збагачення культури та роль читача і семіотика текстів
- Розглянути концепцію інтерпретації та її межі

Методи дослідження. Метод бібліографічного дослідження, аналіз та синтез.

Наукова новизна отриманих результатів. Дослідження перекладацької діяльності Умберто Еко має наукову новизну через інтеграцію літературознавчого і лінгвістичного підходів, вивчення впливу цифрової трансформації, аналіз взаємодії культур та ідентичностей, інтердисциплінарний підхід та врахування глобальних тенденцій.

Практичне значення отриманих результатів. Дослідження перекладацької діяльності Умберто Еко виявило практичність у декількох

напрямах. Результати можуть поліпшити практику перекладу його творів, а також допомогти адаптуватися до цифрових технологій. Вивчення взаємодії культур сприяє покращенню міжкультурного розуміння. Дослідження також підтримує інтердисциплінарний підхід в освіті і дослідженнях. Таким чином, воно сприяє практичному застосуванню знань у сферах перекладу, міжкультурного спілкування та цифрової трансформації.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ

1.1 Основні підходи до визначення перекладу

Переклад — одна з найдавніших справ людства. Різниця в мовах стимулювала людей до цього складного, але надзвичайно важливого виду діяльності, яка призначена для забезпечення спілкування та обміну духовними цінностями між народами [21, с.72].

Найбільш поширене розуміння перекладу зводиться до його трактування як засобу міжмовного спілкування. Переклад вважається формою лінгвістичного посередництва, за якої зміст іншомовного тексту (оригіналу) передається іншою мовою шляхом створення цією мовою інформаційно-комунікаційного еквівалентного тексту.

Розвиток транспорту, засобів інформації та зв'язку, підвищення рівня культури та освіти, усвідомлення необхідності порозуміння та співпраці, пошук шляхів і способів вирішення глобальних проблем сучасності – всього цього можна досягти лише спільними зусиллями всіх націй і людей. Безперечно, всі ці чинники стимулювали розвиток перекладу.

Застосовуючи метод бібліографічного вивчення, проаналізовано теоретико-методичну літературу щодо досліджуваної проблеми з метою розробки теоретичного узагальнення.

«Переклад — це складний дихотомічний і кумулятивний процес, який включає низку видів діяльності, що спираються на інші дисципліни, пов'язані з мовою, письмом, лінгвістикою та культурою». Цей міждисциплінарний процес передбачає, що три основні види діяльності виконуються одночасно: 1. Передача даних з мови оригіналу на мову перекладу; 2. Синхронний аналіз тексту та перекладу та дослідження теми; 3. Постійний саморозвиток і навчання [1, с. 23].

Одне з найвидатніших визначень перекладу наведено Ньюмарком, який визначає переклад як «передачу сенсу тексту на іншу мову так, як його задумав автор» [2].

Хатім і Мандей визначають переклад як «процес передачі письмового тексту з вихідної мови (SL) на цільову мову (TL)» [3]. У цьому визначенні вони прямо не висловлюють, що об'єкт, який передається, є значенням або повідомленням. Вони наголошують на перекладі як процесі.

Ніда і Тейбер, навпаки, стверджують, що «переклад полягає у відтворенні на мові-рецепторі найближчого природного еквівалента повідомлення вихідної мови» [4]. Це визначення більш повне, ніж попередні. Ніда і Тейбер прямо стверджують, що переклад тісно пов'язаний з проблемами мов, значення та еквівалентності.

З наведених вище визначень випливає, що переклад – це процес, метою якого є пошук еквівалентності значення в цільовому тексті.

Завдання перекладу полягає в тому, щоб забезпечити такий тип міжмовної комунікації, щоб створений текст цільовою мовою міг виступати повною комунікаційною заміною оригіналу і зрівнявся з оригіналом за функціями, структурою та змістом.

Можна сказати, що основною ідеєю всіх цих лінгвістів є те, що переклад передбачає правильний і чіткий переклад того, що виражено однією мовою, засобами іншої мови.

У своїй статті «Про лінгвістичні аспекти перекладу» Роман Якобсон виділяє 3 види перекладу (див. Табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Види перекладу за Р. Якобсоном [5, с. 233].

Вид перекладу	Опис
Внутрішньомовний переклад	Пояснення смислового змісту словесних символів шляхом

	використання інших символів тієї ж самої мови; вираження ідей або переформулювання в контексті даної мови.
Міжмовний переклад	Переклад словесних символів через використання інших мовних засобів; передача виразів із однієї мови на іншу.
Інтерсеміотичний переклад	Трансмутація – процес інтерпретації словесних символів за допомогою знаків інших, невербальних систем символізації.

Переклад можна класифікувати за кількома критеріями (див. Табл 1.2)

Таблиця 1.2

Класифікація перекладу за різними критеріями [6, с. 14-15]

Критерії перекладу	Опис
Хто виконує переклад	Людиною (перекладачем) або комп'ютером.
Форма мовлення	Письмовий (письмовий переклад письмового або усного тексту) або усний (усний переклад усного тексту – синхронний або послідовний – або усний переклад письмового тексту).
Кількість мов у ситуації	Односторонній (одна мова) або двосторонній (декілька мов).
Напрямок перекладу	Прямий (на рідну мову) або зворотний (на іноземну мову).

Функціональний стиль і жанр	Художні тексти (емоційний або естетичний вплив) та інформативні тексти (передача нехудожніх інформаційних текстів).
-----------------------------	---

За словами Пітера Ньюмарка, переклад має п'ять цілей. Перша мета — сприяти миру та взаєморозумінню між людьми, групами та націями. Друга мета полягає в тому, щоб передавати знання простою, правильною та доступною мовою. Третя мета полягає в поясненні та посередництві між культурами, враховуючи загальну гуманність, враховуючи їхні позитивні характеристики та неявно показуючи їхні негативні характеристики. Це не означає, що щоразу переклад повинен знаходити культурний еквівалент. Четверта мета — переклад найкращих книг світу, універсальних творів, у яких зберігається та живе людська душа: драма, поезія, художня література, філософія, релігія, історія, впливові праці з психології, політики та соціології, соціальних і індивідуальна поведінка. Ці твори треба перекладати для кожного покоління, де загальнолюдське важливіше культурного. Також перекладач має протистояти бажанню бути надто явним, скоротити конотацію, метафору, символ, сенс; переклад, як і оригінал, має захоплювати, а не просто навчати. П'ята мета - загальна допомога, необхідна у вивченні іноземної мови. Ці п'ять цілей можуть перетинатися і зустрічатися під час перекладу тексту. Також їх не слід ранжувати в певному порядку, оскільки в той чи інший момент усі вони можуть бути однаково важливими [7, с. 43-45].

Говорячи про переклад, слід зазначити той факт, що вважається, що перекладачі краще перекладають на рідну мову, ніж на другу. Причина такого припущення полягає в тому, що перекладачі мають більш глибоке культурне та лінгвістичне підґрунтя своєї рідної мови, ніж іншої, яку вони повинні вивчати, щоб бути кваліфікованими перекладачами. Крім того, перекладач, який перекладає рідною мовою, має більш практичні та природні знання про різні лінгвістичні елементи, такі як лексикологія, морфологія, семантика, синтаксис,

ніж той, хто перекладає іноземною мовою. Крім того, ми могли б додати той факт, що переклад на першу мову дає змогу перекладачам передавати такі культурні елементи, як ідіоми, прислів'я, метафори, словосполучення та інші, у правильні еквіваленти рідною мовою, оскільки такі перекладачі народжуються та виховуються у культурі, на яку вони перекладають ці пов'язані з культурою слова. Порівнюючи першу та другу мови перекладача, ми можемо сказати, що першу мову засвоюють і практикують природним шляхом, а другу вивчають упродовж життя. Таким чином, культурне та лінгвістичне знання їхньої другої мови постійно триває і ніколи не закінчується. Джеймс Дікінс, Шандор Херві та Ієн Хіггінс стверджують, що: «Навчання перекладача зазвичай зосереджується на перекладі рідною мовою, оскільки в цьому напрямку досягається вища якість, ніж у перекладі іноземною мовою [8, с. 2]».

. Говорячи про переклад, є кілька важливих термінів, які мають тісний зв'язок, і ми повинні вміти їх розрізняти. Це терміни: процедура перекладу, стратегія перекладу, метод перекладу, техніка перекладу та перекладацька трансформація.

С. Séguinot розрізняє локальні (ті, що мають справу з сегментами тексту) і глобальні (ті, що мають справу з цілими текстами) стратегії. За його словами, існує щонайменше 3 глобальні стратегії, якими можуть скористатися перекладачі [9]:

1. перекладати без перерви якомога довше;
2. негайно виправити поверхневі помилки;
3. залишення контролю за якісними чи стилістичними помилками в тексті на стадії перегляду.

Л. Венуті також розрізняє локальні та глобальні стратегії. Однак, за його словами, існує лише 2 глобальні стратегії: одомашнення та іноземність. Таким чином, іноземність орієнтований на вихідний текст і прагне зберегти культуру вихідного тексту. У цьому випадку «культурні коди» цільової мови приносяться в

жертву, щоб читач перекладеного тексту відчував іноземний характер. Це також можна розглядати як спосіб заохотити читачів цільової мови цікавитися іншими культурами. Стратегія одомашнення передбачає адаптацію вихідного тексту до культури цільового тексту. Ця стратегія орієнтована на цільову мову і фокусується на очікуваннях читачів, які хочуть мати переклад, заснований на їх власній культурі. Л. Венуті порівнює ці дві стратегії, роблячи висновок, що одомашнення може зменшити повідомлення вихідного тексту, а іноземець - це стратегія, яка буде використовуватися для перекладу вихідного тексту, навіть якщо деякі читачі можуть вважати результат перекладу дивним [10, с. 20].

Говорячи про методи перекладу, П. Ньюмарк зазначає, що різниця між методами перекладу та процедурами перекладу полягає в тому, що методи перекладу стосуються цілих текстів, тоді як процедури перекладу використовуються для речень і менших одиниць мови [3, с. 81]. У таблиці 1.3 зазначені методи перекладу визначені П. Ньюмарком.

Таблиця 1.3

Методи перекладу за П. Ньюмарком [3, с. 45-47]

Метод перекладу	Опис
Дослівний	Зберігає вихідний порядок мови; слова перекладаються окремо за найбільш поширеними значеннями, поза контекстом.
Граматичний	Граматичні конструкції вихідної мови перетворюються на найближчі еквіваленти цільової мови, але лексичні слова перекладаються окремо, поза контекстом.
Точний	Намагається передати точне контекстуальне значення оригіналу, дотримуючись обмежень граматичних структур цільової мови.

Семантичний	Враховує естетичну цінність оригінального тексту за допомогою мови оригіналу, відрізняючись від поняття "дослідженого перекладу".
Адаптація	Найбільш вільна форма перекладу, що застосовується у випадку п'єс та віршів; зберігаються основні теми, персонажі та сюжет, проте культурний контекст вихідної мови перетворюється.
Вільний переклад	Генерує текст у цільовій мові, відступаючи від стилістичних, формальних та змістовних особливостей оригіналу.
Ідіоматичний переклад	Передає "повідомлення" оригіналу, але може призводити до спотворення відтінків значення, акцентуючи регіональні вирази та мовні обороти.
Комунікативний переклад	Намагається передати точне контекстне значення оригіналу так, щоб і зміст, і мова були легко прийнятними та зрозумілими для читача.

Люсія Моліна та Ампаро Уртадо Альбір визначають техніки перекладу як процедури, які можна використовувати для аналізу та класифікації того, як працює еквівалентність перекладу, і вони також підкреслюють той факт, що техніки перекладу [11, с. 509]:

- 1) впливають на результат перекладу
- 2) класифікуються шляхом порівняння з оригіналом
- 3) впливають на мікроодиниці тексту
- 4) є за своєю природою дискурсивними та контекстуальними
- 5) є функціональними.

За словами Дж. Вінея та Дж. Дарбелнета, існує 2 основні стратегії перекладу - прямий та похилий переклад, що охоплює 7 процедур перекладу.

Прямий переклад: 1. запозичення: слово вихідної мови передається безпосередньо на цільову мову; 2. калька: вираз вихідної мови є «запозиченим», а потім передається в буквальному перекладі; 3. дослівний переклад: дослівний переклад. Похилий переклад складається з: 1. транспонування: заміна одного класу слів іншим без зміни значення повідомлення; 2. модуляція: зміна форми повідомлення, отриманого зміною точки зору; 3. еквівалентність: опис однієї і тієї ж ситуації шляхом використання абсолютно різних стилістичних або структурних методів для отримання еквівалентних текстів; 4. адаптація: використовується в тих випадках, коли тип ситуації, на яку посилається вихідне мовне повідомлення, невідомий в культурі цільової мови [12, с.31-39].

У своїй роботі П. Ньюмарк розглядає різні процедури перекладу, які включають [3, с. 68-91]:

1. Перенесення: це процес переміщення слова з мови оригіналу в текст мови перекладу.
2. Натуралізація: адаптація вихідного слова спочатку до нормальної вимови, а потім до морфології мови перекладу.
3. Культурна еквівалентність: переклад культурного слова з вихідної мови за допомогою культурного слова цільової мови.
4. Функціональна еквівалентність: використання слова, вільного від культурних конотацій, для нейтралізації або узагальнення слова вихідної мови.
5. Описова еквівалентність: порівняння за допомогою опису, зокрема порівняння функцій.
6. Синонімія: застосування синоніму для слова вихідної мови, коли немає чіткого еквівалента і слово не є ключовим у тексті.
7. Наскрізний переклад: дослівний переклад часто вживаних словосполучень, назв організацій, чи компонентів сполук.

8. Зсуви або транспозиції: зміна граматичної форми з мови оригіналу на мову перекладу.
9. Модуляція: зміна точки зору, перспективи та категорії думки.
10. Визнаний переклад: використання офіційного або загальноновизнаного перекладу інституційного терміну.
11. Мітка перекладу: тимчасовий переклад, який зазвичай використовується для нового інституційного терміну і позначається лапками, а потім може бути вилучений.
12. Компенсація: винагородження втрати сенсу, звукового ефекту, метафори чи прагматичного ефекту в одній частині речення в іншій частині.
13. Компонентний аналіз: розбиття лексичної одиниці на її смислові компоненти.
14. Скорочення і розширення.
15. Парафраз: посилення або пояснення значення фрагмента тексту.

Як було зазначено, коли мова йде про процедуру перекладу, стратегію перекладу, метод перекладу, техніку перекладу та перетворення перекладу, немає загальної згоди, і є плутанина щодо термінології, концепцій та класифікації. Термінологічна різноманітність і перекриття термінів ускладнюють використання і розуміння цих термінів. Одна і та ж концепція вимовляється з різним номіналом, і класифікації відрізняються, охоплюючи різні області проблем. В одній класифікації один термін може перекривати інший термін в іншій системі класифікації.

Зі всіх вищевказаних утверджень випливає, що для розкриття термінологічної проблеми можна виокремити факт розрізнення перекладачами глобальних та локальних стратегій перекладу.

Глобальні стратегії перекладу можна також називати методами перекладу, у той час як локальні стратегії перекладу можна охарактеризувати як процедури перекладу, техніки перекладу або трансформації перекладу.

Глобальні стратегії перекладу представляють стратегії, застосовані перекладачем до тексту в цілому, тоді як локальні стратегії перекладу представляють стратегії, застосовані перекладачем для перекладу окремих виразів у вихідному тексті, таких як слова, ідіоми, граматичні конструкції тощо.

1.2 Основні складові перекладацького процесу

Процес мовного перекладу – це складна та заплутана робота, яка передбачає подолання мовних і культурних розривів для точної та ефективної передачі повідомлення іншою мовою. Це вимагає глибокого розуміння вихідної та цільової мов, а також глибокого усвідомлення культурних нюансів. Перекладачі повинні не лише перекладати слова, але й передбачати передбачуваний тон, контекст та емоції оригінального тексту [13].

Перекладачі часто використовують різні інструменти та довідники, такі як словники, програмне забезпечення для перекладу та посібники зі стилю, щоб допомогти у своїй роботі. Гарантія якості та ретельний аналіз мають вирішальне значення для того, щоб остаточний переклад був вільним від помилок і відповідав цільовій аудиторії, будь то ділові документи, літературні твори чи мультимедійний вміст.

В перекладацькому процесі виділяються різні елементи, які можна розподілити на три основні категорії [14]:

- Елементи, орієнтовані на мову
- Елементи, орієнтовані на управління
- Інструменти перекладу

Елементи, орієнтовані на мову, становлять основний фундамент перекладу. Серед них виділяють переклад, редагування, вичитку, машинний переклад і постредагування, а також Language Sign-Off (LSO). Кожен з цих етапів відіграє ключову роль у забезпеченні високої якості перекладу [15].

Елементи, орієнтовані на управління, включають в себе управління проектами, керування обліковими записами, вибір інструментів і вибір лінгвіста.

Менеджери проектів перекладу відповідають за координацію робіт на різних етапах, тоді як менеджери з роботи з клієнтами стежать за задоволенням потреб клієнтів.

Інструменти перекладу включають програмне забезпечення CAT, програмне забезпечення для контролю якості, пам'ять перекладів, CMS і плагіни. Вибір правильних інструментів є важливим етапом, що впливає на результативність та ефективність перекладу.

Редагування перекладу — це етап, коли перекладач перевіряє текст в порівнянні з оригінальним контентом, виявляючи та виправляючи помилки, пропуски та стилістичні неточності. Важливим аспектом редагування є збереження стилю оригіналу.

Вичитка перекладу — це перевірка вже відредагованого тексту на орфографічні та стилістичні помилки. Цей етап важливий для забезпечення лінгвістичної чистоти та якості перекладу.

Машинний переклад використовується в сучасних процесах перекладу як альтернатива людському перекладу. Системи машинного перекладу, такі як Google Translate чи Microsoft Translator, надають можливість автоматизованого перекладу з використанням різних типів технологій, таких як статистичні чи нейронні мережі.

Постредагування є необхідним етапом, який полягає в ретельній перевірці результатів машинного перекладу лінгвістом. Це важливо для виправлення неточностей та забезпечення високої якості завершеного перекладу.

Завершальним етапом є Language Sign-Off (LSO), який включає перевірку тексту в остаточній візуальній формі та контексті. Це важливо для публікації тексту у відповідному форматі, чи то у друкованому виданні, чи у вигляді онлайн-банера на веб-сайті.

Управління проектами в галузі перекладу акцентує увагу на ефективному виконанні конкретних завдань. Керівник проекту визначає завдання, оцінює

потреби в ресурсах та несе відповідальність за своєчасне та бюджетне виконання в межах визначеного обсягу та вимог якості клієнта [16].

Під час процесу менеджер проекту взаємодіє з клієнтом та лінгвістами, контролює технічну підготовку завдання, таку як підготовка файлів, встановлення програмного забезпечення CAT з відповідною пам'яттю перекладів чи проведення автоматизованих тестів якості.

Управління рахунками зосереджується на розвитку відносин із існуючими клієнтами. Задачею управління обліковими записами є забезпечення актуальності та ефективного управління перекладацькими активами клієнта, такими як пам'ять перекладу, глосарії та рекомендації клієнта, відповідно до стратегії та цілей клієнта.

Вибір інструменту є комплексним завданням, що охоплює як бізнес-аспекти, так і аспекти технологій. Вибір найкращого інструменту вимагає глибокого розуміння різних інструментів перекладу та їх оптимального використання для кожного проекту.

Вибір лінгвістів базується на внутрішніх лінгвістах та відносинах із мережею позаштатних провайдерів. Досвідчений менеджер перекладачів забезпечує вибір правильних фахівців та компаній для кожного проекту, враховуючи обсяг, бюджет та графік.

Для ефективного виконання цих функцій, лінгвісти та менеджери постачальників користуються та оновлюють базу даних, яка включає інформацію про мовні пари, області фокусу, цінові діапазони, доступність та свята, стек технологій перекладу, а також рейтинги якості та надійності кожного постачальника.

Системи керування перекладами (TMS) є важливими інструментами для постачальників мовних послуг, спрямованими на ефективне управління операціями та ресурсами. Ці системи надають змогу отримати повний огляд усіх планованих та поточних перекладацьких проектів.

Програмне забезпечення автоматизованого перекладу, відоме також як програмне забезпечення CAT (Computer-Assisted Translation), є платформою, де здійснюється сам переклад. Це програмне забезпечення розбиває текст на сегменти, такі як речення або абзаци, та надає перекладачеві можливість перекладати текст в контексті, скориставшись пам'яттю перекладів, машинним перекладом та глосарієм.

Основні функції програмного забезпечення CAT також включають віддалену співпрацю, перевірку орфографії та інші корисні інструменти. Ці елементи сприяють підвищенню якості та узгодженості перекладів і дозволяють використовувати раніше створені переклади для ефективної економії часу та ресурсів.

Програмне забезпечення якості (QA) є іншим важливим елементом, що полегшує контроль якості перекладів для редакторів, коректорів та керівників проектів. Це допомагає виявляти та виправляти мовні та технічні недоліки.

Технічна перевірка якості включає ідентифікацію незапланованих змін в структурі вмісту та форматуванні. Це важливо для збереження консистентності та правильності перекладу.

Пам'ять перекладів є зовнішньою пам'яттю перекладача, яка ідентифікує повторювані сегменти та пропонує попередні переклади, сприяючи ефективності та консистентності перекладу.

Плагіни розширюють функціонал програмного забезпечення для перекладу та публікації, задовольняючи різноманітні потреби. Вони можуть включати плагіни машинного перекладу та плагіни для систем управління контентом (CMS), які дозволяють ефективно імпортувати, експортувати та оновлювати вміст для реалізації кількох мовних версій.

У таблиці 1.4 наведено основні елементи систем керування перекладами та їх функціональність[17].

Основні елементи систем керування перекладами та їх функціональність

Елемент	Функції та Особливості
TMS	- Управління всіма перекладацькими операціями та ресурсами.- Огляд усіх планованих та поточних проектів.
CAT	- Розбиває текст на сегменти для перекладу в контексті. - Використання пам'яті перекладів, машинного перекладу та глосарію.- Віддалена співпраця та інші корисні інструменти.
QA	- Полегшує контроль якості перекладів.- Виявлення та виправлення мовних та технічних недоліків.
Технічна Перевірка QA	- Ідентифікація незапланованих змін у структурі вмісту та форматуванні. - Збереження консистентності та правильності перекладу.
Пам'ять Перекладів	- Ідентифікація повторюваних сегментів. - Пропозиції попередніх перекладів для підвищення ефективності та консистентності.
Плагіни	- Розширення функціоналу програмного забезпечення. - Включення машинного перекладу та інших інструментів для задоволення конкретних потреб.

Ці елементи спільно забезпечують високу якість та ефективність у процесах перекладу, сприяючи зручності співпраці та забезпечуючи найкращі результати для клієнтів та перекладачів.

1.3 Вплив культурних аспектів на переклад

Мова і культура нероздільні. Мова є органічною частиною культури. Він фіксує історію розвитку людської культури, відображає прогрес соціальної

цивілізації та прогресу, а також є інструментом комунікації, поширення, продовження та розвитку культури. Її стан надзвичайно важкий. Водночас мова не може існувати поза культурою, і вона завжди зростає на певному культурному тлі. Культура є великим середовищем мовної діяльності, і всілякі культурні чинники повинні бути втілені в мові та мові [18]. У процесі мовної діяльності всюди є тавро культури, проглядається слід культури. Луо Чанпей, відомий лінгвіст, сказав: «Мова є кристалізацією національної культури. Минула культура цієї нації поширюється нею, і майбутня культура також просувається нею». З кінця 1980-х років у західних академічних колах зростає культурна критика та культурологічні дослідження [19]. Велика кількість науковців почали досліджувати проблеми перекладу з різних культурних перспектив, і виникла нова школа культурного перекладу. Люди більше не сприймають переклад як статичну, чисту мовну поведінку, а розглядають його як процес спілкування в певному соціальному та культурному середовищі. У сфері перекладу це також відомо як культурний поворот перекладу.

Переклад — це спілкування між інформацією та культурний обмін між мовами. Можна виявити, що в процесі перетворення тексту ключовим є перекладач. Його знання, досвід і життєве середовище зіграють у цьому процесі свою роль. Як слуга двох панів, на вибір перекладача часто несвідомо впливають багато культурних факторів. Ван Дунфен проаналізував кілька його аспектів: естетичне втручання, політичне втручання та етичне втручання [20]. Для перекладача, з точки зору культурної комунікації, текст перекладу слід розглядати як частину широкого соціального та культурного середовища. Перекладач повинен розпізнавати культурні чинники у вихідному тексті, щоб перекласти переклад, прийнятний читачем. Успішний перекладач повинен мати такі якості, коли має справу з культурними факторами перекладу:

- дві культури добре відомі;
- експерт з культурного розуміння;

- гнучка трансформація культурної спрямованості;
- висока міжкультурна чутливість;
- рівень культурної оцінки.

Те, на що перекладач звертається в процесі перекладу, неминуче залежатиме від уявлень людей певної епохи. Тобто погляд перекладача на переклад має епохальний характер. У минулому перекладачі вважали, що народна мова не має естетичного змісту. Така точка зору зараз, очевидно, неприйнятна. З іншого боку, вплив культури на процес перекладу проявляється також у зміні перекладу в розвитку та зміні культури [21]. Усі переклади є результатом тлумачення оригінального твору перекладачами, і перекладачі різних перекладачів можуть по-різному тлумачити той самий оригінальний твір. Тому переклад ніколи не може повністю замінити оригінальний твір, «співіснування» є потребою змагання, а «співіснування» також надає читачеві можливість вибору та судження. На рис. 1.1 показано зв'язок між знанням перекладача культурного середовища та точністю перекладу.

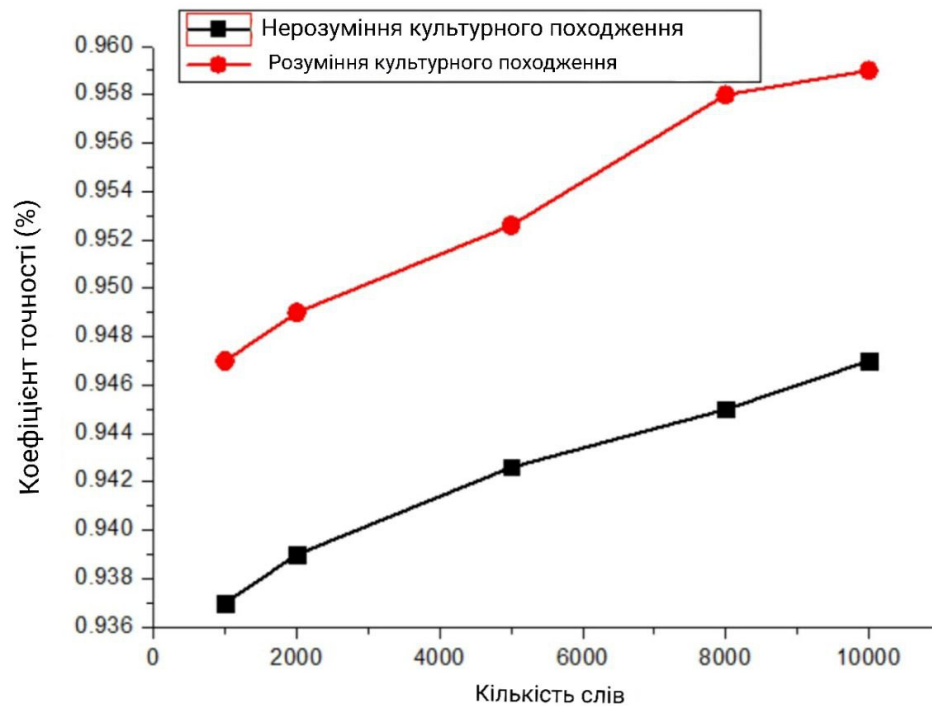

Рисунок 1.1 Зв'язок між розумінням культурного походження та точністю перекладу

Вплив культури на перекладацьку діяльність виявляється у двох основних аспектах: національна культура визначає обсяг і спосіб перекладу, а також впливає на процес самого перекладу.

Національна культура визначає масштаб і характер перекладацької діяльності. Вид і обсяг перекладу, його масштаб та охоплення сфер пов'язані з різними аспектами культури цільової мови, зокрема з її свідомою, духовною та концептуальною культурами. Національна психологічна відкритість виявляє суттєвий вплив на перекладацьку діяльність, і чим вища ця відкритість в ідеології, тим більше сприятливі умови для розвитку перекладу.

Щодо впливу культури на процес перекладу, варто відзначити, що переклад – це не лише передача розуміння між двома мовами, але й вираження кінцевого результату. Культурна особистість перекладача може навіть невідомо впливати на його сприйняття часу та результатів перекладу. Навіть при намаганні подолати суб'єктивні чинники у процесі перекладу, кінцевий результат неухильно віддзеркалює культурний відбиток перекладацької мови. Багато викликів у теорії перекладу пов'язані з тим, "як висловити" ідеї, а перекладач, як слуга двох панів, навіть несвідомо обирає між різними культурними факторами. Під час вивчення іноземних культур, включаючи мову та культуру, ставлення перекладача може бути відкритим або консервативним, що значно впливає на зміст і стиль перекладу. Вивчення іноземної мови стає необхідним і необхідним елементом процесу перекладу.

На рисунку 1.2 показано вплив різних культурних факторів на переклад.

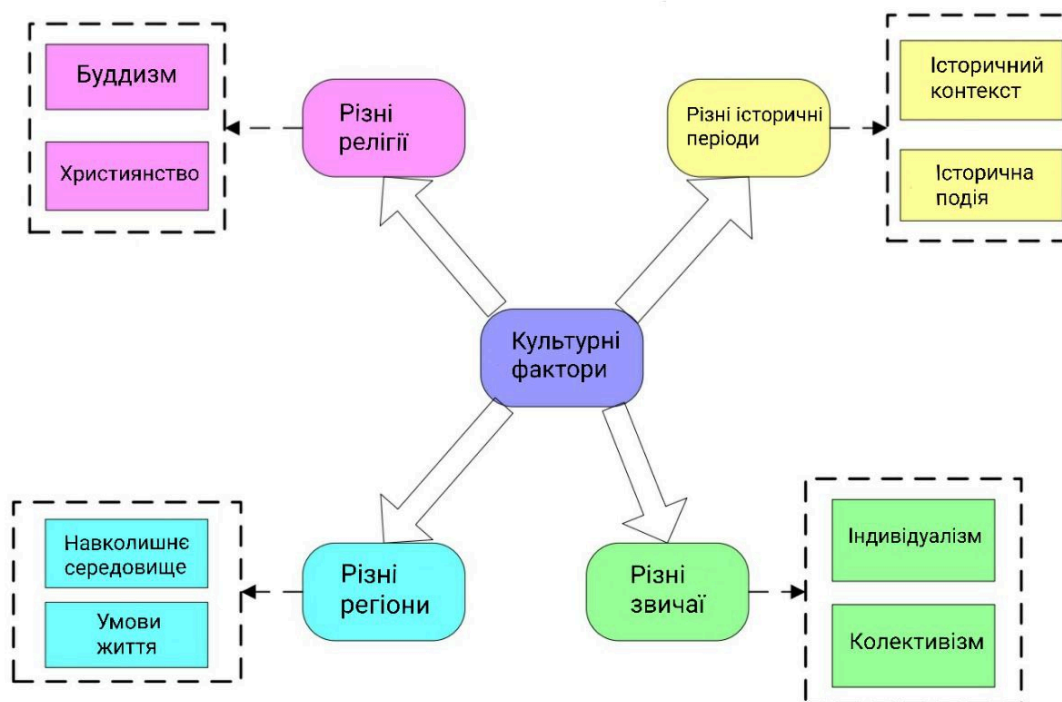

Рисунок 1.2. Аналіз різних культурних факторів

Очевидно, що функція перекладу - своєчасність, а зміна перекладу неминуча. Переклад - це той факт, що є обмеження в необхідній ретрансляції певної роботи, особливо коли старі версії мови і стилю не відповідають вимогам часу, коли. Культурне втручання в процес перекладу може бути відображено через переклад.

РОЗДІЛ 2. УМБЕРТО ЕКО ТА ЙОГО НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1 Життєпис Умберто Еко

Умберто Еко — це ім'я, добре відоме в багатьох літературних колах, від тих, хто цінує блиск його художньої літератури, до тих, хто вважає його твори теоретичної думки та письма надихаючими. Десятиліттями він був інтелектуальною силою, створюючи роботу, яка спонукала людей у всьому світі мислити інакше та уявляти неможливе.

Широта його знань у різноманітних дисциплінах вражає, як і його різкий розум і рефлексивна енергія. Від семіотики до середньовічної літератури та теорії хаосу, Еко з легкістю орієнтувався в незліченних областях дослідження, привносячи не лише бачення, здавалося б, нескінченних зв'язків між речами, але й унікальний потяг до творчості, інновацій та міжкультурного розуміння.

Академічні досягнення та успішна кар'єра Умберто Еко лежать в основі його попередньої освіти. Після отримання ступеня філософії в Туринському університеті в 1954 році він працював редактором і культурним критиком, одночасно вивчаючи семіотику, дослідження символів, знаків і створення смислів. У 1961 році він був призначений директором семіологічного науково-дослідного інституту того ж університету [24, с. 158]. Протягом наступного десятиліття Еко написав кілька книг із семіотики, які пізніше стали основоположними роботами в цій галузі. Він також зробив важливий внесок в інші дисципліни, такі як генетика, педагогіка, організаційні структури та лінгвістика.

У 1975 році Еко почав викладати в Університеті Бокконі в Мілані, а в 1979 році здобув там повну професорську посаду. Під час роботи в Бокконі він розробив кілька аспірантських досліджень, які зосереджувалися на філософії та літературі з упором на семіозис, який в основному є теорією знаків. Він продовжував викладати в університетах по всій Європі, включаючи Єльський

університет і Массачусетський технологічний інститут (MIT). Дві його найвідоміші та найвпливовіші роботи — «Ім'я троянди», опублікована в 1980 році, і «Маятник Фуко», опублікована в 1988 році, що викликало багато дискусій серед науковців [22].

Протягом своєї кар'єри Умберто Еко отримав численні нагороди за свої інтелектуальні досягнення, включаючи почесні докторські ступені від університетів по всьому світу. Крім того, він був нагороджений кількома італійськими лицарськими званнями, зокрема президентом Італії Джорджіо Наполітано у 2006 році він отримав назву «Лицар Великого Хреста Заслуг». Як доказ його сліду в академічному та культурному середовищі варто зазначити, що одним із його учнів із Бокконі був Антоніо Грамші чий праці сильно вплинули на сучасну критичну теорію [23].

Будучи науковцем, який вивчає філософію, семіотику та культуру, Еко розділив критиків щодо того, чи слід розглядати його теоретизування як блискучий чи непотрібний марнославний проект, який одержимий дрібницями, тоді як його художня література приголомшила критиків своєю одночасною складністю та популярністю. У своїй рецензії на «Роль читача» 1980 року філософ Роджер Скрутон, критикуючи езотеричні тенденції Еко, пише, що «Еко шукає технічну риторику, засіб генерувати стільки диму так довго, що читач почне звинувачувати себе брак сприйняття, а не брак освітлення автора за те, що він перестав бачити»[25]. У своєму огляді «Віра у підробки» та «Мистецтво і краса в середні віки» 1986 року історик мистецтва Ніколас Пенні, тим часом, звинувачує Еко в потуранні, написавши: «Я підозрюю, що Еко, можливо, спочатку був спокушений інтелектуальною обережністю, якщо не скромністю, справедлива причина «релевантності» (слово, яке користувалося великою популярністю, коли з'явилося попереднє з цих есе) – причина, яку медієвісти можуть бути змушені прийняти з особливою відчайдушністю»[26].

З іншого боку, Еко хвалили за його легковажність та енциклопедичні знання, які дозволяли йому робити незрозумілі академічні теми доступними та привабливими. У рецензії на «Ім'я троянди» 1980 року літературознавець і вчений Френк Кермоуд називає «Теорію семіотики» «енергійним, але складним трактатом», вважаючи роман Еко «надзвичайно цікавою книгою – дуже дивною річчю, яка народилася з неї». пристрасть до середньовіччя та семіотики, а також дуже сучасне задоволення» [27]. Жиль Дельоз схвально цитує книгу Еко «Відкрита робота» 1962 року у своєму фундаментальному тексті 1968 року «Різниця та повторення», книжці, якою, як кажуть, також черпав натхнення філософ-постструктураліст Жак Дерріда [28, с.22; 29]. Тим часом у некролозі філософа та літературознавця Карліна Романо Еко описується як «з часом став критичним сумлінням у центрі італійської гуманістичної культури, об'єднуючи менші світи, як ніхто до нього» [29].

У 2017 році Open Court опублікував ретроспективу робіт Еко як 35-й том у престижній Бібліотеці живих філософів за редакцією Сари Г. Бердсворт і Рендалла Е. Осье, в якому були представлені есе 23 сучасних вчених [30].

У вересні 1962 року він одружився з Ренате Рамге, німецьким графічним дизайнером і вчителем мистецтва, з якою мав сина і дочку.

Еко ділив свій час між квартирою в Мілані та будинком для відпочинку поблизу Урбіно. У першому він мав бібліотеку в 30 тис. томів, у другому – у 20 тис. томів [31].

Еко помер у своєму будинку в Мілані від раку підшлункової залози, від якого він страждав протягом двох років, у ніч на 19 лютого 2016 року [32-33]. З 2008 року до моменту своєї смерті у віці 84 років він був почесним професором Болонського університету, де викладав з 1971 року [34].

Маючи за плечима такі вражаючі академічні звання, не дивно, що Умберто Еко широко вважається одним із найвидатніших професорів та інтелектуальних авторитетів сучасної епохи. Ще більшої уваги заслуговують його життєві

досягнення, які виходять далеко за межі тих, що описані в книгах або викладені в класі. Від впливових творів до неперевершеного художнього бачення, життя Умберто Еко запам'ятається як життя інновацій, творчості та неперевершеної пристрасті до навчання. Ця спадщина яскраво висвітлюється в наступному розділі, який присвячений деяким із найвідоміших творів Умберто Еко.

2.2 Огляд основних наукових праць Умберто Еко

Умберто Еко найбільш відомий своїми художніми творами, хоча він був дуже успішним науковцем. У 1980 році він опублікував свій перший роман «Ім'я троянди», і він миттєво отримав міжнародне визнання. Він розійшовся тиражем понад 10 мільйонів копій і був перенесений на великий екран у 1986 році з Шоном Коннері в головній ролі. Інші його твори, зокрема «Маятник Фуко» (1988) і «Острів минулого дня» (1994), також принесли йому визнання критиків у всьому світі.

Окрім романів, Умберто Еко також написав багато есеїв на різноманітні теми від легковажних історій про готельні ванні кімнати до філософських теорій про мову та спілкування. Незважаючи на те, що більшість людей знають Умберто Еко за його белетристичними роботами, його есеїстичні роботи не можна не помітити, оскільки вони є однією з найважливіших спадщин, які він залишив після себе та назавжди змінили погляд вчених на літературу та мислення.

Протягом усієї кар'єри Умберто Еко він знову і знову доводив, що він не лише чудовий оповідач, але й інноваційний та креативний мислитель, який розширював межі, коли справа доходила до обговорення філософії та культури. Його праці вплинули на сферу літературознавства, відкривши нові потенційні напрямки для дискурсу; прекрасним прикладом є його дослідження семіотики, яке сьогодні стало дуже популярним у літературних колах.

Це унікальне поєднання креативності та інноваційності відрізняє Умберто Еко від багатьох інших авторів, оскільки його філософський підхід до літератури

змінив уявлення багатьох науковців про оповідання історій у середньовічній культурі. Оскільки ця спадщина інновацій продовжує впливати на мислення сьогодні, не дивно, що Умберто Еко увійде до списку найвидатніших авторів усіх часів.

Середньовічна традиція оповідання є довговічною, яка залишається впливовою донині. Хоча більша частина середньовічної Європи була зосереджена на релігійному, моральному та духовному оповіді, існували також прозові, віршовані та поетичні твори, які досліджували різноманітні теми та теми. Ця культура оповідання була глибоко вкорінена в усній традиції; історії передавалися з покоління в покоління, часто з тонкими змінами або варіаціями, щоб краще відображати цінності та звичаї того часу. Крім того, ці історії служили різним цілям. Вони створювали розваги для підняття настрою та розповідали легенди давніх часів глядачам, які захоплювалися ними інтригою. Крім того, вони також дали уроки життя для тих, хто прислухався до них. Від Беовульфа до короля Артура та його лицарів Круглого столу, оповідання історій було важливою частиною європейського культурного ландшафту в цей період [35].

Хоча багато історій середньовічної епохи були адаптовані до різних медіа-форм протягом історії, їхній вплив незаперечний і його неможливо недооцінити. Власні твори Умберто Еко були дуже показовими для цього, оскільки його сюжетні лінії часто мають чіткі аналоги в середньовічних історіях, навіть якщо він безпосередньо не посилався на них. Таким чином, Умберто Еко представляє собою живий міст між безсмертними сагами минулого та нашою сучасністю, де його роботи сприяють подоланню розриву між античністю та сучасністю.

Важливість оповідання в середньовічній культурі розвивалася навколо створення моральних уроків і засобів оповідання для передачі цих уроків, але Умберто Еко був зацікавлений у використанні більш аналітичного, академічного підходу: семіотичного аналізу наративу. Семіотичний аналіз, який широко описує дослідження того, як символи використовуються для передачі значення, дозволив

Еко досліджувати літературу науковим способом, ніби її можна було розділити на частини та знову зібрати разом.

Одна сторона аргументу стверджувала, що таке ретельне вивчення окремих елементів є кращим для виявлення нюансів у розповіді, оскільки можна шукати приховані коди та теми, які традиційно не помічалися попередніми читачами. Такий тип аналізу дозволить читачам краще зрозуміти період часу, в який був написаний твір, а також його мету. Наприклад, дослідження Еко показали, що італійські романи часто містили політичні алегорії, яких тодішня аудиторія пропускала через їх тонкість. Через семіотичний аналіз синтаксису європейські наративи можна зрозуміти як індикатори соціокультурних змін, незалежних від намірів автора.

З іншого боку, опоненти стверджували, що семіотичний підхід не зміг оцінити принципово різні інтерпретації наративу. Зрештою, коли щось розбивається на частини й ретельно аналізується, ми втрачаємо з поля зору цілісний вплив, який це справляє на кожного читача. Крім того, дехто стверджував, що такий підхід може сприяти неправильному тлумаченню таких творів, як «Божественна комедія» Данте, оскільки символізм може бути неправильно витлумачений через різницю між тим, що автор реалістично мав на меті, і тим, що читає окремих член аудиторії відповідно до своїх соціальних і культурних упереджень.

Загалом, семіотичний підхід Еко до вивчення наративу пропонує кілька переваг для розуміння складних літературних творів, оскільки він бере до уваги як навмисні, так і ненавмисні значення, що містяться в мовних моделях і метафорах. Проте деякі стверджують, що такий спосіб критичного аналізу може призвести до надто спрощених інтерпретацій із надто технічних випробувань. У будь-якому випадку його дослідження є важливим порівняно з традиційними методами завдяки його здатності вловлювати ідеологічні зрушення, що лежать в основі будь-якого тексту, зберігаючи при цьому до уваги його оригінальний

контекст, не перешкоджаючи століттям, що минули з моменту його створення. Зрештою, робота Еко слугує надихаючим прикладом того, як уважне спостереження може розкрити глибини навіть в історіях, які, як ми думали, вже знаємо; вона служить важливим мостом між історичною фантастикою та філософськими теоріями.

Художні твори Умберто Еко, що спонукають до роздумів, переплітають різні аспекти філософії, історії та літератури. Його робота розсунула межі філософського дискурсу, який традиційно здійснювався лише через науково-дослідницькі тексти. Це значною мірою те, чим він найбільше відомий у літературі, дослідження складних і часом абстрактних філософських теорій за допомогою історичної белетристики. Наприклад, його роман 1980 року «Ім'я троянди» — це дослідження семіотики, герметизму та францисканської теології, переплетених із традиційною кримінальною історією.

Еко часто вступав у дебати як сам з собою, так і зі своїми читачами, викладаючи свої ідеї в самих романах. Залучаючи свого читача до сюжетної лінії, він також змушує його сумніватися у своїх переконаннях щодо життя, культури, істини тощо. Яскравим прикладом цього є конфлікт між емпіричною філософією та фідіємом у «Ім'я троянди». Треба вибирати між вірою в обидві сторони чи покладатися виключно на сліпу віру. Еко чітко пояснює обидві сторони цього аргументу, не схилиючись до одного конкретного кута [35].

Виходячи за межі літератури, Умберто Еко також знімався у фільмах і телевізійних шоу. Хоча Еко не особливо відомий своєю продукцією образотворчого мистецтва, вплив Еко можна побачити навіть у таких середовищах. Від написання сценарію для фільмів про незрозумілу середньовічну історію до виступу в якості запрошеного лектора для видатних освітніх телешоу, літературний внесок Еко також проник у популярні культурні середовища.

З такою видатною кар'єрою, присвяченою дослідженню та виходу за межі традиційних філософських теорій через засоби як художньої, так і наукової літератури, не дивно, що Умберто Еко залишив незгладимий слід у багатьох сферах знань за межами літератури. Його вплив вийшов за межі літератури та сформував західну культуру далеко за межі слів на сторінці. Але що настільки захоплююче в роботі Еко, так це те, що вона заохочувала інших критично підходити до філософських теорій, водночас насолоджуючись заплутаним кримінальним трилером чи історичним романом із яскравими героями та сюжетними лініями – усі вони сплетені заплутаними нитками філософії.

Таким чином, ідеї Еко об'єднали різні академічні дисципліни, створивши оригінальні твори, які захоплювали дедалі більшу кількість читачів і шанувальників у всьому світі, які насолоджувалися його збалансованим підходом між розвагою та освітою.

2.3 Дослідження Умберто Еко у сфері перекладу

Італійська – красива та виразна мова, але в ширшому сенсі це мова, доступна лише відносній меншості носіїв. Англійська мова, з іншого боку, з її глобальним розповсюдженням, домінуванням у науковій та академічній сферах, а також величезною кількістю читачів пропонує явні переваги для поширення ідей і впливу. Рішення, очевидно, лежить в акті перекладу. Англійська мова стала основною мовою для накопичених знань, які мають коріння в різних культурах, мовах та історіях. Світ ідей став доступним завдяки значним зусиллям численних перекладачів, чий вклад і внесок у поширення знань залишався в основному оповитим тінню.

Цікавим культурним фактом є те, що роль перекладу в цьому русі знань часто не зараховується, не звертається на увагу та не робиться релевантною, а отже, за терміном Лоуренса Венуті, залишається «невидимим» [10]. Встановлена англійська перевага «прозорого» стилю перекладу, такого, який не привертає

увагу до себе як перекладу, який читається плавно та плавно та створює враження, що твір спочатку був написаний англійською мовою, не спонукає читача звертати тривалу увагу і значну увагу до можливих змін, які переклад міг спричинити в тексті та ідеях, що містяться в ньому. Переклад уможливорює перенесення та збереження ідей і тем із різних форм мовної «інакшості», включаючи «іноземну країну», яка є минулим, у більш знайомі, сучасні форми мови, доступні більшій кількості читачів. Канали, через які інформація, вплив та ідеї надходять до нас, неминуче не позбавлені побічних ефектів.

Досвід Умберто Еко як перекладача, так і самого писателя, якого перекладають, дає цінне розуміння практичних ускладнень перекладу, тим самим надаючи йому тверду основу, з якої можна розвинути свій аргумент щодо перекладу як форми інтерпретації. Еко стверджує, що переклад - це рід видів інтерпретації. Він нагадує нам, що переклад або інтерпретація завжди говорить щось більше і тому ніколи не може сказати точно те ж саме, що оригінал. Існує посередництво сенсу, що вимагає певної форми маніпуляції з боку перекладача і що залишає відкритою можливість, як і у всіх формах інтерпретації, цілого ряду застосувань і неправильного використання, читання і неправильного читання, навмисного і випадкового маніпулювання передбачуваним значенням тексту.

У своїх дослідженнях та есе Еко розглядав переклад як складний процес передачі інформації з однієї мови до іншої, звертаючи увагу на культурні відмінності. Він підкреслював, що перекладачі повинні враховувати не лише лексичні та граматичні особливості, але й глибокі культурні конотації, які впливають на сприйняття тексту.

Еко підкреслював необхідність для перекладачів мати багатомовність та міжкультурну освіту, щоб вдало відтворити не лише поверхневий зміст тексту, але й його культурний контекст і атмосферу. У своїх дослідженнях він часто вказував на поняття "культурної дороги", яке відображає вплив культурного контексту на сприйняття тексту і його переклад [36]. Еко вбачав, що розуміння цієї "дороги" і

урахування різниці між джерелом і цільовою культурою є ключовими для успішного передавання смислу. Крім того, він досліджував поняття "неперекладності" і викликів, пов'язаних із завданням передати унікальні культурні концепти, які можуть бути важкими або навіть неможливими відтворити в іншій мові. Це, за словами Еко, може створювати труднощі для перекладача, який повинен знаходити адекватний еквівалент або використовувати інші стратегії для точного передавання змісту.

Наукові вивчення Умберто Еко з питань перекладу та культурного контексту націлені на визначення ключового значення розуміння культурних розбіжностей і їхнього впливу на мову та текст. Автор наголошує на необхідності докладного аналізу та уваги до дрібниць під час перекладу, особливо враховуючи це для забезпечення адекватного розуміння та передачі інформації від однієї культури до іншої. Умберто Еко глибоко розумів значення відтворення сенсу у перекладі [37]. Він розглядав процес перекладу як передачу не лише словесного значення, а й контекстуального смислу оригінального тексту. Еко визнавав, що сенс може бути складним поняттям, і кожен мовний вираз має свою унікальну семантику, яка виникає зі сполучення слів, ідіом, культурних відтінків та контексту. У своїх дослідженнях він підкреслював, що перекладачі повинні прикласти зусилля для максимально точного відтворення цього сенсу у цільовій мові.

У своїх дослідженнях Умберто Еко акцентував увагу на важливості збереження сенсу при перекладі, виставляючи високі вимоги до перекладача, який повинен володіти не лише мовною компетенцією, але й глибоким розумінням культурних особливостей та контексту оригінального тексту. Він наголошував на необхідності ознайомлення з культурою автора та здатності адаптувати смислові відтінки до нового культурного оточення. Еко вказував на те, що інтерпретація сенсу може бути суб'єктивною і залежати від перекладача, і, отже, слід уникати однозначних тлумачень, враховуючи різні можливі варіанти.

Провідною темою досліджень Еко була концепція "неперекладності", де він підкреслював складнощі або навіть неможливість повного відтворення елементів, понять чи концепцій у мові, які є унікальними для конкретного культурного середовища. Він розглядав ці неперекладні елементи, чи "еквівоки", як виклик для перекладача, який повинен знаходити оптимальні способи передачі суті та емоційного змісту, можливо, використовуючи контекстуальні чи описові засоби [38].

Однак, не дивлячись на ці труднощі, Еко не розглядав неперекладність як абсолютну перепону. Він спонукав перекладачів до пошуку найточніших способів відтворення сенсу, використовуючи наявні мовні ресурси та творчі стратегії. Навіть у випадках з неперекладними елементами, вони мали право вдаватися до створення нових виразів чи введення додаткових пояснень для передачі суті цих елементів.

Теорія семіотики Еко, опублікована в 1975 році, в якій він розробив органічну теорію семіотичного знання, визначив її сфери, методи та, зрештою, межі потенційних досліджень у галузі семіотики. Однак, як також видно з цих есе, аспекти центральної ролі інтерпретації вже були присутні та малися на увазі в деяких його попередніх роботах, зокрема в *Opera Aperta* (1962) та в *La struttura assente*. Його аналіз естетичних текстів, таких як алеаторна музика, неформальний живопис і поетика Джойса, допоміг Умберто Еко визначити ідею «відкритого» тексту і, таким чином, почати свої роздуми про відносини співпраці між текстом і його інтерпретатором. Тим не менш, «Теорія семіотики» продовжує залишатися найоригінальнішою спробою створити плідний діалог між структуралізмом і американським прагматизмом, з одного боку, і теорією кодів, яка повільно, але впевнено перетворюється на теорію інтерпретації, над якою Чарльз Сандерс Переважає пірсівське прочитання «семіозису» як динамічного процесу. Інтерпретація залишається в центрі роздумів Еко після цього в таких роботах, як «Лектор у казці» та «Роль читача» (1979), «Межі інтерпретації»

(1990), «Інтерпретація та надмірна інтерпретація» (1992) та «Шість прогулянок у вигаданому лісі» (1994).). У кожній із цих робіт він розвиває та досліджує аспекти інтерпретації тексту, наголошуючи на зв'язку між читачем і текстом, приділяючи особливу увагу різноманітним обмеженням інтерпретації, які текст накладає на читача.

Ще однією з робіт Еко, яка особливо актуальна для його інтерпретаційної теорії, є «Семіотика і філософія мови», опублікована в 1984 році, яка має в своєму теоретичному центрі концепцію енциклопедії. Енциклопедія описується Еко як сукупність всіх зареєстрованих інтерпретацій, мислимих в об'єктивних термінах, а також «бібліотека всіх бібліотек», яка може бути лаконічно визначена як загальний горизонт знань, на який ми всі звертаємося, щоб мати сенс і інтерпретувати будь-який тип тексту. З цих причин енциклопедія схожа на сітку, лабіринт, задуманий як нескінченне агрегування одиниць значення, або кореневище, задумане «як клубок цибулин і бульб, що з'являються як щури, що звиваються один над одним». Еко запозичує цю «вегетальну метафору» у Жюльєн Делеза і Фелікса Гуттарі і підкреслює, що кожна точка кореневища може і повинна бути пов'язана з кожною іншою точкою [40]. Це мережа колективних знань, з якою кожен з нас знайомий з досить обмеженим розділом, але яка за своєю сукупністю є сумою всього людського знання.

Отже, Умберто Еко розглядав і досліджував концепцію неперекладності в перекладі, виділяючи складнощі у передачі унікальних понять та значень з однієї мови в іншу. При цьому він наголошував на важливості творчого підходу та використання наявних мовних засобів для досягнення максимально точного відтворення сенсу, навіть у випадках, коли виникають неперекладні елементи.

РОЗДІЛ 3. НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗУМІННЯ ПЕВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1 Наукова творчість: Огляд досліджень

Наукова креативність – це здатність до проведення творчих наукових експериментів, пошуку та вирішення творчих наукових проблем і наукової діяльності.

Гіріджа проаналізувала схоластичну відсталість і навички наукового процесу з огляду на рівень наукової творчості [41]. Вибірка складалася з 1243 учнів старших початкових класів, які були відсталими в науці з чотирьох південних округів Керали. У цьому дослідженні використовувався власно розроблений тест на наукову креативність. Вона дійшла висновку, що рівень наукової креативності не є значущим фактором, що визначає відсталість у школі та оцінки навичок наукового процесу учнів старших класів початкової школи. Вона також повідомила, що наукова творчість суттєво не відрізнялася за статтю та типом школи.

Гангадхаррао вивчав «Наукову творчість учнів середньої школи» [42]. Основною метою дослідження було дослідити наукову творчість учнів середньої школи та проаналізувати чинники вільності, гнучкості та оригінальності наукової творчості учнів середньої школи. Дослідження проводилося на 100 студентах, відібраних методом жеребкування. Вербальний тест наукової творчості (ВНТК), розроблений В.П. Шарма та Дж. П. Шукла використовувався для вимірювання наукової творчості. Результат показав, що фактор оригінальності був домінуючим, а фактор гнучкості – найменшим.

Філіп провів дослідження взаємозв'язку між інтелектом, науковою творчістю, мотивацією досягнення, домашнім середовищем і досягненнями в науці учнів старших середніх шкіл Керали [43]. Дослідження проводилося на вибірці з 1120 студентів Standard XI з чотирьох округів Керали. Інструментами,

які використовувалися, були власно розроблений тест наукової креативності для старшокласників, інвентаризація домашнього середовища, вербальний груповий тест інтелекту, тест прогресивних матриць Рейвена та шкала мотивації досягнення. Результати показали позитивний та значний зв'язок між досягненнями в науці та науковою творчістю, інтелектом та науковою творчістю, мотивацією до досягнення та науковою творчістю, а також домашнім середовищем та науковою творчістю.

Харитон і Снелбекер досліджували «загальні, художні та наукові властивості творчості студентів інженерних і музичних спеціальностей»[44]. Основною метою дослідження було дослідити подібності та відмінності в загальній, мистецькій та науковій творчості між студентами інженерії та музики. Вибірка складалася зі 100 студентів музики та 105 студентів інженерних факультетів Північно-Східного університету. Використовували шкалу креативної особистості (CPS) і тест креативності Пердью. Результати були виявлені наступним чином:

1. Студенти музичного факультету мали статистично вищі рівні за всіма трьома атрибутами загальної креативності, тобто творчі атрибути, творчий темперамент і когнітивний ризик,
2. Студенти музичного факультету мали вищі рівні музичної творчості, ніж студенти інженерних факультетів
3. Студенти-інженери мають вищий рівень наукової творчості, ніж студенти-музиканти, але не було істотної різниці між групами за цією змінною.

Мохамед вивчав «дослідження наукової творчості учнів п'ятого класу»[45]. Мета цього дослідження полягала в тому, щоб розробити та підтвердити тест наукової креативності для виявлення учнів п'ятого класу, які були творчими у сфері природничих наук. Пов'язаною метою було дослідити гендерні відмінності в науковій творчості. Тест наукової креативності складався з трьох субтестів: задачі та рішення, групування квітів та дизайн як експеримент. Дослідник провів

тест 138 учням п'ятого класу з шести різних початкових шкіл. Аналіз балів показав, що тест наукової креативності мав коефіцієнт узгодженості балів 0,89. Дослідник також виявив, що суттєвої різниці між хлопцями та дівчатами в науковій творчості немає.

Ванджарі провів експериментальне дослідження «ефективності моделі досягнення концепції та моделі індуктивного мислення навчання на досягнення студентів у науці, наукової творчості та ставлення до науки» [46]. Основні цілі дослідження полягали в наступному:

1. Вивчити ефективність навчання за допомогою моделі досягнення концепції, моделі індуктивного мислення та традиційного методу навчання щодо розвитку наукової творчості студентів
2. Порівняти ефективність навчання через модель досягнення концепції, модель індуктивного мислення та традиційну модель навчання у сприянні наукової творчості.

Для дослідження використовувався квазіекспериментальний метод з дизайном паралельних груп і 377 учнів IX класу середніх шкіл маратхі Нагпура, відібраних за допомогою методу цілеспрямованої вибірки. В результаті встановлено, що модель досягнення понять, а також модель індуктивного мислення виявилися більш ефективними, ніж традиційні методи навчання, у розвитку наукової творчості та сприятливого ставлення до науки в учнів IX класу.

Лінь, Ху, Адей і Шен провели дослідження впливу програми прискорення пізнавальних процесів через наукову освіту (CASE) на наукову творчість учнів середньої школи [47]. Він повідомив, що програма CASE сприяла загальному розвитку наукової творчості учнів загальноосвітніх шкіл.

Лян досліджував наукову творчість учнів одинадцятих класів Тайваню [48]. Основні цілі дослідження полягали в наступному:

1. Дослідити кореляцію між науковою творчістю студентів і вибраними змінними, включаючи креативність, пошук проблем, формулювання гіпотези, наукові досягнення, характер науки та ставлення до науки;
2. Визначити значимі предиктори наукової креативності одинадцятикласників у процесі вивчення природознавства.

Вибірку склали 130 учнів чоловічої статі одинадцятих класів біології з Тайваню. Використовувалися тест дивергентного мислення (TDT), шкала креативного оцінювання (CRS) і контрольні списки творчих дій і досягнень (СААСЛ). Було виявлено наступні результати:

1. Наукова креативність студентів суттєво корелювала з деякими вибраними змінними, такими як ставлення до науки, пошук проблем, формулювання гіпотез, природа науки, стійкість до закриття, оригінальність і розробка;
2. Чотири значущі предиктори, включаючи ставлення до науки, пошук проблем, стійкість до закриття та оригінальність, пояснюють дисперсію наукової креативності студентів.

Ху та Адей розробили тест наукової креативності для учнів середньої школи [49]. На основі аналізу різноманітних значень та аспектів наукової творчості вони побудували модель структури наукової творчості (СКМ). У цьому дослідженні взяли участь 50 викладачів природничих наук Китаю в якості початкової оцінки цієї моделі. На основі їх аналізу та коментарів, а також з використанням досвіду тестів Торранса на креативне мислення було розроблено та підтверджено семипунктову шкалу для вимірювання наукової креативності учнів середньої школи шляхом аналізу даних відповідей 160 учнів середньої школи з англійської мови. Вони дійшли висновку, що наукова креативність учнів середньої школи зростає з віком, а наукові здібності є необхідною, але не достатньою умовою наукової творчості.

У своїй науковій статті «Наукова творчість: короткий огляд» Штумпф представив чотиристоронню класифікацію наукової творчості, тобто творчий продукт, творча особа, творчий процес і творча ситуація [50].

Сансанвал і Шарма провели дослідження, щоб дізнатися про гендерні відмінності в науковій творчості [51]. Було відібрано 228 учнів середньої школи (131 чоловік і 97 дівчат) 9 і 10 класів. Для вимірювання наукової креативності використовувався тест Majumdar Scientific Creativity. В результаті виявилось, що стать не має значного впливу на наукову творчість.

Шарма вивчав «Мистецьку творчість проти наукової творчості» [52]. Він розрізняв художню творчість і наукову творчість, яка полягає в наступному:

1. художня творчість має коріння в потребах, мотивах, сприйняттях, емоціях творця, тоді як наукова творчість має своє коріння у зовнішньому світі,
2. наукова творчість займає довший час, ніж художня творчість для створення кінцевого результату,
3. художня творчість є суб'єктивною творчістю, тоді як наукова творчість є об'єктивною творчістю.

Явалкар вивчав «Розвиток деяких особистісних корелятивів наукової творчості» [53]. Основною метою дослідження було дослідити ефективність двох методів творчого навчання, а саме: біоніки та морфологічного аналізу, що сприяє розробці деяких особистісних корелятивів наукової творчості. Дослідження проводилося на 250 учнях IX класу міста Нагпур. Результати були виявлені наступним чином:

1. Група біоніки показала позитивні переваги за чотирма змінними, тобто емоційність, домінування, сила супер-его та самовпевненість, і негативні переваги за однією змінною підприємством;
2. Морфологічний аналіз група показала позитивні переваги за трьома змінними, тобто домінуванням, силою супер-его та ризикованим, і негативні переваги за двома змінними, емоційністю та самовпевненістю.

Бхатнагар досліджував науковий темперамент у зв'язку з науковою творчістю учнів старших класів середньої школи [54]. Для відбору вибірки з 300 учнів старших класів середньої школи з трьох районів Раджастхана – Аджмера, Джайпуру та Біканеру було використано цілеспрямований метод випадкової вибірки. В якості інструментів використовувався вербальний науково-творчий тест (VSCT) для вимірювання наукової креативності та саморобного наукового тесту на характер. Він повідомив, що:

1. Хлопці та дівчата, які вивчали природничі науки, були визнані рівними за міркуваннями та логічними здібностями, здатністю розв'язувати проблеми та науковою вдачею та вільними від забобонів. Дівчата, які вивчали природничі науки, мали значно вищу наукову інформацію та здатність до пошуку причин порівняно з хлопцями, але хлопці проявляли вищу допитливість, ніж дівчата.
2. Міські та сільські студенти-науки були однакові за науковою інформацією, але вільні від забобонів, міркування та логічні здібності, здатність розв'язувати проблеми, здатність до пошуку причин, допитливість та науковий характер міських студентів були значно вищими, ніж сільські студенти.
3. Студенти групи РСМ & РСВ з високою та низькою науковою творчістю мали однаковий науковий характер.
4. Між науковою інформацією та науковою креативністю старшокласників виявлено дуже низьку, але достовірну позитивну кореляцію. Значення параметрів наукового характеру можна передбачити на основі наукової креативності як предиктора.

Дослідження вказує на важливість наукової творчості та відмінності в науковій творчості на основі статі, типу школи тощо. Деякі з досліджень показали, що наукову творчість можна сприяти, використовуючи різні типи методів навчання, методів і деяких спеціалізованих програм. Деякі дослідження

показали відсутність суттєвої різниці за статтю, хоча суттєва різниця також була підкреслена. Таким чином, огляд досліджень висвітлює дослідницькі прогалини у відповідних знаннях і дає орієнтири для подальших досліджень у сфері наукової творчості.

3.2 Формулювання концепцій, які визначають контекст конкретної діяльності

Дослідження в рамках наукової творчості відіграє невід'ємну роль у розкритті та розумінні різних аспектів людської діяльності. Цей процес дозволяє нам аналізувати, систематизувати та пояснювати явища та процеси, які мають місце в різних сферах нашого життя. Основними складовими наукової творчості є систематичне дослідження, використання наукових методів та теорій, що уможливорює глибше розуміння причинно-наслідкових зв'язків та закономірностей в обраній області [55].

Наукові дослідження не лише створюють основу для фактів та аналізу даних, але й сприяють розробці концепцій та теорій, що є ключовим елементом для усвідомлення суті конкретної діяльності. Цей процес також допомагає виявляти закономірності, визначати вплив різних факторів, прогнозувати можливі наслідки та впливати на розвиток вивченої області. Безумовно, наукова творчість відіграє ключову роль у впровадженні інновацій та покращенні різних сфер діяльності.

В своїх наукових висловлюваннях Умберто Еко підкреслював, що наукова творчість відкриває широкі можливості аналізу та інтерпретації різноманітних аспектів людської діяльності, включаючи літературу, мистецтво та загальнокультурні явища [56]. Він підкріплював, що наука дозволяє виявити символічний, соціокультурний та історичний зміст, закладений у творах мистецтва та літературі. Еко акцентував на інтердисциплінарному підході, поєднуючи методи з різних галузей знань, таких як семіотика, соціологія,

психологія та філософія. Його наукові дослідження вражали інноваційністю та глибоким розумінням складності та різноманітності людської діяльності.

Умберто Еко вкладав велику увагу у розгляді ролі концепцій у формуванні розуміння різних видів діяльності. За його переконанням, науково розроблені концепції допомагають встановлювати взаємозв'язки, розкривати та аналізувати різноманітні аспекти об'єкта дослідження, надаючи контекст та рамки для більш глибокого осмислення сутності та значення вивченої діяльності.

Одним із ключових понять, розвинутих Еко, є "культурний код", що визначається як сукупність знаків і семантичних правил, формуючих спосіб сприйняття та інтерпретації культурних явищ [57]. У своїх дослідженнях він досліджував роль символічних систем із знаків та кодів у формуванні сенсу в культурі. Еко також відзначався вивченням ролі тексту та його інтерпретації у процесі розуміння. Для нього текст був складним семіотичним об'єктом з численними рівнями і можливістю отримати різні інтерпретації залежно від контексту.

Концепція "культурного знання", яку він розробив, визначається як набір ідей, цінностей і концепцій, що формують культурну ідентичність та розуміння певної діяльності. За його словами, культурне знання виникає з взаємодії людей із культурою та відображається у їхньому мисленні, мовленні, символах та інших культурних виявах.

Еко також провів аналіз "мас-медійної естетики", визначаючи повторення, копіювання, наслідування, надмірність і підпорядкування як ключові риси цієї естетики. Він вказав, що прийоми повторення, необхідні для телевізійної реклами, детективів та серіалів, забезпечують задоволення глядача через знання інтриги та передбачуваності фабули оповідання, які, власне, не є новими, а були вже використані у романах ХІХ століття.

Для постмодернізму, ключовими концепціями стають повторення та відтворення, а також "нова естетика серійності" і "повторювальне мистецтво".

Межі між реальністю та уявністю стають нечіткими, а ідея світу як тексту відповідає постструктуралістській метафорі [58]. В критичних життєвих ситуаціях ми не завжди користуємося досвідом повсякденного життя, але позичаємо його з власної інтертекстуальної компетенції, використовуючи відомі схеми з літератури та інших джерел інформації. В даному контексті Умберто Еко використовує термін "фрейм" для опису культурних кліше та стереотипів, що переважають у свідомості читачів.

При аналізі характерних особливостей розваг у період масових медіа можна констатувати, що межа між "розвагами елітарними" та "розвагами масовими", а також між "мистецтвом інтелектуальним" та "мистецтвом популярним" поступово стирається. Умберто Еко, вводячи свою систему класифікації "повторювального" мистецтва, розкриває сутність та еволюцію таких концепцій, як ретейк, римейк, серія, сага, інтертекстуальний діалог [59]. Він ілюструє той факт, що багато відомих творів мистецтва, які сприймаються як унікальні, насправді представляють собою варіації вже відомих сюжетів або схем.

Наприклад, роман "Шалений Роланд" від Аріосто можна розглядати як ретейк іншого твору - "Закоханий Роланд" від Боярдо, який, в свою чергу, є переосмисленням бретонського циклу. У своїх творах Шекспір вдавався до прийомів римейку, надаючи новий життєвий струмінь численним історіям, що були популярні в попередні століття. Романи XIX століття також виводили на новий рівень сагу та серію, активно використовуючи їх в створенні захопливих наративів.

У своїх роздумах Умберто Еко поставив перед нами питання про об'єктивність наших суджень стосовно високого мистецтва та новаторськості, розглядаючи можливість, що наші оцінки можуть змінитися, якби ми мали доступ до всіх творів минулого. Він висловлює гіпотезу, що те, що ми вважаємо новаторством, для стародавніх греків може бути лише варіацією відомої схеми

[60]. Еко піддає сумніву оригінальність окремих творів і наголошує на їхньому повторенні вже вивчених схем.

Для підкреслення необхідності інтерпретації він використовує приклади з творчості Бетховена та jam-session в Новому Орлеані. Еко стверджує, що сучасне суспільство повинно сприймати творчість інтерпретаційно, наголошуючи на поєднанні різних підходів до розваг та вказуючи на проблеми, що виникають внаслідок розвитку нових технологій, таких як комп'ютерно-мережна самотність та відчуження від глобальних інформаційних ресурсів [61].

У своїй науковій діяльності Еко активно сприяє розвитку інформаційного суспільства через проект "Мультимедійна Аркада", який спрямований на організацію доступного дозвілля за допомогою інтернет-технологій. Він підкреслює важливість гарантованого доступу до Інтернету для всіх людей, незалежно від ринкових умов.

У тексті автор також розглядає "апокаліптичні теоретики" як тих, хто висловлює обурення негативним впливом масової культури на суспільство. Вказується, що критика цих теоретиків важлива для усвідомлення проблем масової культури і необхідності критичного осмислення її в нашому житті. Еко також визначає проблеми естетики "високого мистецтва" в сучасному світі та наголошує на важливості вивчення естетики серійних форм, де масова культура може стати художньою і влаштовувати сучасну естетичну чутливість.

Наведені думки та дослідження Умберто Еко відіграють важливу роль у формуванні концепцій, які сприяють розумінню семантики та інтерпретації різних аспектів культурних явищ. Його наукові висловлення збагачують наше здатність аналізувати та розуміти складні культурні явища, які впливають на наше сприйняття світу та поведінку [62].

3.3. Проблеми перекладу в умовах глобалізації

Відповідно до Словника американської спадщини, глобалізація означає «зробити глобальним або всесвітнім за обсягом або застосуванням» [63]. Це означає, що перетворення речей, якими б вони не були, може відбуватися з локальних чи регіональних на світові, міжнародні чи глобальні. Глобалізація також може призвести до того, що люди стають єдиною глобальною спільнотою, в якій їхнє економічне зростання, соціальне процвітання, політичні сили та технологічний прогрес стають спільним знаменником для всієї земної кулі. Тому те, що відбувається в одній країні на соціальному, економічному та політичному рівнях, впливає на іншу. Політичні системи та економічні стратегії людей об'єднуються в одну систему, впливаючи одна на одну [64].

Глобалізація також може означати усунення кордонів. Немає обмежень на всі види обміну між націями чи країнами. У канонічному розумінні глобалізацію можна використовувати для опису неоліберальної форми економічної глобалізації. У цьому контексті Ноам Хомський стверджує [65]:

“Термін «глобалізація», як і більшість термінів публічного дискурсу, має два значення: його буквальне значення та технічне значення, яке використовується для доктринальних цілей. У прямому сенсі «глобалізація» означає міжнародну інтеграцію. Його найсильнішими прихильниками з самого початку були робітничі рухи та ліві (саме тому профспілки називають «інтернаціоналами»), а найсильнішими прихильниками сьогодні є ті, хто щорічно збирається на Всесвітньому соціальному форумі та його численних регіональних відділеннях. У технічному сенсі, визначеному можновладцями, їх називають «антиглобалістами», що означає, що вони віддають перевагу глобалізації, спрямованій на потреби та проблеми людей, а не інвесторів, фінансових установ та інших секторів влади, в інтересах людей випадковий. Це «глобалізація» в технічному доктринальному значенні.”

Є й інші, які розглядають глобалізацію як інтернаціоналізацію. Відповідно до Джонса, глобалізація є формою інтернаціоналізації [66], яка забезпечує збільшення мобільності факторів виробництва, товарів і послуг у всьому Всесвіті. Це призвело до справді глобального ринку. Проте Хердман вважає, що хоча глобалізацію іноді можна використовувати для позначення інтернаціоналізації, між цими двома термінами існує різниця [67]. Інтернаціоналізація означає важливість міжнародних торгових відносин, договорів тощо, тоді як глобалізація означає стирання національних кордонів для економічних цілей. Іншими словами, міжнародна торгівля стає міжрегіональною. Хоча можна сказати, що глобалізація спричинила кількісні чи якісні зміни в глобальних економічних і політичних структурах, вона часто використовується як риторичний засіб для просування інтересів певних груп або країн. Це означає, що глобалізація використовувалася групами інтересів для виправдання своїх дій або соціального тиску як на її прихильників, так і на тих, хто її зневажає або знецінює.

Вплив глобалізації мав величезний лінгвістичний і соціальний вплив на переклад або перекладознавство просто тому, що глобалізація вимагала перекладу. Зараз освітні заклади та приватні компанії потребують більше послуг перекладу, ніж будь-коли, просто тому, що частини світу починають цікавитися одна одною через багато причин, наприклад світові конфлікти та зіткнення, світову економічну кризу, спільні проблеми, спільні інтереси тощо. Це було викликано потребою в технології, яка значною мірою допомогла зменшити витрати на розповсюдження або обмін інформацією. Це, у свою чергу, призвело до двох речей: одна – поширення англійської мови як світової, а друга – глобальний попит на переклад [68]. Пім описує глобалізацію як економічний процес, що впливає на соціальну роль перекладу [69]. Така роль безумовно вплине на політичну організацію перекладознавства як наукової дисципліни. Пім стверджує:

“ Однак існують політичні процеси, які базуються на глобалізації, але не слід з нею ототожнювати. Ці процеси також мають наслідки для перекладу, але їх не можна вважати неминучими. Деяким із них можна протистояти або впливати шляхом використання чи невикористання перекладу. Таким чином, на ці політичні процеси може опосередковано впливати наукове перекладознавство, яке таким чином могло б розробити власну політику щодо глобалізації. Це означає, що перекладознавство має прагнути зрозуміти та пояснити наслідки глобалізації, не претендуючи на опір усім їм. У той же час вона повинна намагатися впливати на більш негативні політичні процеси в межах своєї досяжності, розвиваючи свій політичний порядок денний і культивуєючи власну політичну організацію. У цьому розігрується діалектика між технологічним і політичним, між тим, з чим ми повинні жити, і тим, що ми повинні намагатися змінити. Лише з цим подвійним баченням ми повинні намагатися зайняти позицію щодо глобалізації.”

Що стосується впливу технологій, Пім стверджує, що глобалізація є наслідком зниження витрат на зв'язок і транспорт. Це просто набір речей, ні більше, ні менше. Це відбувається лише тоді, коли відстані між націями та культурами стають ближчими, звичайно, не фізично чи географічно, а ментально чи інтелектуально. Отже, у міру розвитку технологій все може рухатися далі та ефективніше. Навіть на рівні спілкування люди можуть спілкуватися ефективно та результативно. Єдине, на що тут вплинула технологія, це вартість такого зв'язку. Проте різні технології, правильно зазначає Пім, структурують ці витрати по-різному. Незначні зміни іноді можуть мати масштабний ефект. Перехід від використання пергаменту до паперу зробив переписування дешевим, а також зробив можливим численні перегляди. Команди добре працювали, і поширення було ширшим. Поява та використання паперу відбувалося одночасно з перекладацькою діяльністю в Багдаді в 9-му та 10-му століттях. Це призвело до створення конвенцій і стандартизації місцевих мов, тоді як конкретні тексти

сприяли більшому усвідомленню індивідуального дискурсу (тобто стилю автора) з відповідними закликами до перекладачів [70].

Поза межами бізнес-контексту глобалізації не можна заперечувати той факт, що глобалізація та переклад переплетені [71]. Глобалізація завжди була важливим аспектом перекладу просто тому, що переклад зближує культури. В епоху глобалізації та технологій, а також появи такої кількості нових технічних і нетехнічних слів, перекладач не має іншого вибору, як прийняти (не адаптувати) набір іноземних слів, які збагачують мову перекладу, щоб вона стала зрозумілішою для читача. . На думку Вірземи та Хауса, люди, а також перекладачі повинні змиритися з тим фактом, що слова, взяті з цільової мови, можуть бути просвітницькими для читача, оскільки вони справді відображають інші культури та їхні традиції [72-73]. Для цього та з розвитком технологій перекладачі не мають іншого вибору, крім як прийняти іноземне слово з поясненням або без нього, щоб переписати текст, щоб він став зрозумілим для читача. Цілком можливо, що цей аспект перекладу можна застосувати до перекладу літературних чи наукових текстів, але той факт, що глобалізація принесла з собою стільки інновацій щодо всіх жанрів, є яскравим прикладом. В арабській мові, наприклад, такі слова, які з'явилися в результаті розвитку технологій, як факс, телекс, телеграф, мобільний, комп'ютер, ноутбук, фотоапарат і мікрохвильова піч, уже прийняті, хоча їхні відповідники існують в арабській мові. Якщо використовується арабська адаптація іноземних слів, то перекладачі можуть лише поставити читача в глухий кут.

Хтось може подумати, що технологія дорівнює глобалізації, оскільки глобалізація пов'язана зі світовим прогресом технологій. Однак зв'язок між глобалізацією та технологією є причинно-наслідковим. Глобалізація є наслідком технологічного прогресу, а наслідком такої глобалізації технології є щоденні послуги перекладу, які ми бачимо всюди. Глобалізовані технології вплинули не лише на перекладачів, а й на повсякденне життя багатьох людей, їхні культури та

різні перекладацькі підприємства. Глобалізація також вплинула на те, як перекладачі виконують свою роботу та на їхній стиль. Це змусило перекладачів переглянути свої послуги.

На соціальному рівні глобалізація допомогла перекладачам стати значними посередниками між культурами завдяки кращому розумінню, якого можна досягти. Не можна заперечувати, що в результаті глобалізації у людей розвивається глибокий інтерес до знайомства з іншими культурами, і що може бути кращим способом зробити це, як не через переклад.

Побіжно поглянувши на те, що відбувається зараз, і на процес глобалізації, який рухається швидше, ніж будь-коли, можна не підтвердити, що в найближчі кілька років ринок перекладів постраждає від сильніших впливів, ніж будь-який інший ринок, просто через зникнення національних кордонів і митних тарифів. Місцеві ринки більше не будуть захищені, і товари будуть продаватися на міжнародному рівні. В результаті цього буде великий попит на переклад.

Крім того, Інтернет-послуги стали способом життя, і з підвищенням попиту на такі послуги зросте попит на переклад і перекладачів. Одним із важливих аспектів глобалізації є те, що вона вплинула на літературний переклад. Ці тексти стануть, якщо ще не стали, незвичайними, і, як наслідок, ці переклади знадобляться для кращого розуміння інших культур. Сьогодні стає очевидним, що ми поспішаємо зробити все, а переклад можна зробити будь-де у світі. З прагненням до глобалізованих стратегій покращиться якість перекладу, тобто перекладу реклами. У мінливій світовій економіці переклад завжди зростатиме, а перекладачі завжди будуть залучені до міжкультурних перекладів.

У своїх роздумах Умберто Еко аналізує проблему масової культури та його впливу на суспільство. Він вважає, що масова культура зароджується під впливом "американської культурної агресії" і може спричинити стандартизацію та гомогенізацію європейських культур. Проте, відмовляючись розглядати масову культуру як необхідне зло, Еко закликає до утримання від її безкритичного

прийняття [74]. За його думкою, інтелектуали повинні активно залучатися до раціонального аналізу та творчого впровадження масової культури – від виробництва до споживання.

Умберто Еко акцентує увагу на ролі дозвілля у формуванні цінностей і вказує на те, що його використання може бути більш ефективним для створення нової ідеології, ніж офіційна культура. Він також відзначає неоднозначність та відсутність чіткості в офіційних визначеннях культури, вважаючи, що справжня культура завжди є контркультурою, критикуючи та трансформуючи існуючі соціальні, наукові та естетичні парадигми.

Еко розглядає критику масової культури через призму "цивілізації бачення" і вказує на використання візуальних образів ще в Середньовіччі. Він підкреслює роль архітектури як засобу масової комунікації, порівнюючи її з сучасними мас-медіа, та закликає до вдосконалення і візуальної, і вербальної комунікації [75]. У.Еко висловлює думку про важливість критичного ставлення до технологій та необхідність інтерпретації інформації різними способами.

В контексті сучасної культурної індустрії Умберто Еко розглядає зміни в розумінні поняття "культура" і наголошує на ролі людини у відношенні до технологій з критичним мисленням. Хоча мас-медіа впливають на суспільство, він підкреслює можливість індивідуальної інтерпретації та особистого підходу до отриманої інформації.

У заключенні, Умберто Еко піднімає актуальні питання про взаємодію суспільства, культури та технологій, закликаючи до критичного мислення та активної участі інтелектуалів у формуванні сучасного культурного ландшафту.

3.4. Гуманістичний підхід до громадської діяльності

Умберто Еко, за словами Лі Маршалл, визначається як "інтелектуал-мозаїка", що означає, що його особистість об'єднує різноманітні ролі та інтереси.

Цей видатний освітянин поєднує в собі риси вченого, письменника, видавця, перекладача, журналіста, телеведучого, мандрівника та ерудованого спостерігача.

Публічна діяльність Умберто Еко охоплює різноманітні культурні сфери, включаючи відвідування антикварних бібліотек, участь у демонстраціях та участь у літературних іграх у Мілані [76]. Такий різноманітний спектр інтересів формує його образ як інтелектуала, який не обмежується жодною конкретною сферою.

Еко може бути розглядати як поєднання академічного вченого, відчуженого від світу, та проникливого спостерігача, який фіксує деталі сучасності. З 50-х років він став своєрідним "інтелектуалом-мозаїкою", де жоден аспект його діяльності не визначає його повністю. Його праці варіюються від культурних досліджень до повсякденного життя, але завжди наповнені гуманістичним підходом.

Однак, найбільше відомий його зв'язок із семіотикою — наукою, що вивчає способи комунікації та роль знаків. Він розглядає світ як безмежний текст, вводячи поняття культурного простору, що існує як дублікат реальності. Культура, за Еко, репродукує реальність через знаки [77].

Умберто Еко завжди прагнув до знаходження досконалої мови. Він розглядав мову як інструмент служіння та вказував на приклади Данте та розенкрейцерів, які служили різним мовним цілям. Сам Еко виступав як "Хранитель мови і Слова".

У своїй викладацькій діяльності він намагався показати, що наука може бути як корисною, так і захопливою, а його лекції привертати не лише студентів, але і письменників та інтелектуалів. Він вірив у доступність знань завдяки комп'ютерам, що знайшло відображення у його участі у створенні мультимедійних енциклопедій.

Умберто Еко продовжує вивчати та аналізувати симптоми інформаційної епохи, зосереджуючись на комп'ютерній тематиці [60]. Він висловлює оригінальні погляди на конкретні та глобальні проблеми цієї сфери, визнаючи

важливість знаків та текстів у світі, що постійно змінюється. Умберто Еко залишається унікальною постаттю, яка об'єднує різноманіття культури та знань в пошуках розуміння актуальних проблем людського існування.

Один із важливих епізодів, який служить ілюстрацією, виникає зі статті Умберто Еко, опублікованої у італійському тижневику "Espresso" 30 вересня 1994 року. Автор досліджує конфлікт між комп'ютерними платформами IBM PC-compatible та Macintosh, який прийняв форму "війни платформ". В цьому протистоянні він вбачає не лише конкурентну боротьбу, але й щось більш суттєве, що стало символічним для широкої аудиторії.

Еко, як семіотик культури, розглядає текст цього протистояння як складний мозаїчний об'єкт, де кожен елемент можна інтерпретувати лише через інший [78]. В аналізі він використовує оригінальний підхід, враховуючи типологічні особливості католицизму та протестантизму як "мета-текст" для розуміння сутності конфлікту. Такий підхід дозволяє Еко виділити ідеологічні відмінності між Macintosh та IBM PC-compatible.

У своєму аналізі, Еко визначає Macintosh як "католицьку" систему з "розкішними іконками", яка обіцяє користувачам спасіння через виконання простих дій [79]. Ця система володіє контрреформістським характером, пронизаним "духом наук" єзуїтів, і відзначається життєрадісністю та миролюбством.

Натомість, IBM PC-compatible порівнюється з протестантизмом, особливо з кальвінізмом. Еко вбачає у цій системі вимогу вільної інтерпретації "Священного писання" і складну герменевтику, де спасіння не передбачене для всіх. Він асоціює цю систему з самотністю перед "власним" Богом та наголошує на переході від DOS до Windows як на прийнятті схизми, аналогічній англіканству.

Автор не висловлює безпосередніх симпатій до жодної з платформ, наголошуючи, що його аналіз є фігуральним і не пов'язаним з релігійними або

культурними позиціями користувачів. Закінчуючи статтю, Еко звертає увагу на те, що мова програмування визначає долю операційних систем, а також розглядає інші аспекти комп'ютерної тематики, такі як візуальна комунікація та занепад писемності. Умберто Еко виводить свої спостереження і висновки, створюючи унікальний аналітичний погляд на "війну платформ".

Гіпертекст, відповідно до Умберто Еко, виконує низку функцій, що виключають необхідність словників та довідників. Автор зазначає, що гіпертекст може вміщувати велику обсягову інформацію на кількох носіях і забезпечує можливість перехресних посилань між різними частинами тексту. Відмінною особливістю гіпертекстів є їх відкрита структура, яка дозволяє многократні модифікації.

Еко розглядає активну участь читача у створенні тексту як основну відмінність між читанням готового твору та формуванням тексту. Читач може вибирати послідовність подій та конструювати власний сюжет, надаючи йому велику свободу інтерпретації. Він порівнює існування готового твору, наприклад, музики Бетховена, із процесом створення тексту, як у джазових jam-сесіях, що відбуваються перед слухачами та є вільною імпровізацією [80].

Вчений визнає позитивний внесок комп'ютерів та глобальних інформаційних мереж, проте він попереджає від негативних наслідків. Еко вказує на дві основні проблеми: комп'ютерно-мережеву самотність та відчуження масової аудиторії від глобальних інформаційних ресурсів. Він побоюється, що обмежений загальнознавець комп'ютерів матиме переваги, в той час як більшість залишиться відділеною від цих можливостей.

Умберто Еко відзначається активною роллю у суспільних змінах, реалізуючи проект "Мультимедійна Аркада", спрямований на забезпечення доступу до Інтернету та комп'ютерних технологій для всіх мешканців. Його ініціатива включає створення мультимедійної бібліотеки, комп'ютерного центру та мережі терміналів для обміну інформацією. Акцентується на важливості

забезпечення доступності Інтернету для всіх громадян, уникаючи комерційного контролю [80]. Еко розглядає цей проект як перший крок до створення високотехнологічних публічних бібліотек національного чи навіть світового розмаху.

При цьому, Умберто Еко не тільки реалізує свої ідеї, але й визначає їх соціальну значущість, допомагаючи зменшити соціальні нерівності і сприяючи взаєморозумінню між культурами. Його ставлення до розвитку комп'ютерних технологій та Інтернету в міжнародному контексті підкреслює важливість розширення світогляду через взаємодію з різноманітністю культурного спадку у світі.

У сучасному контексті, на фоні подій, таких як терористичні атаки "11 вересня" в Америці, війна в Іраку і на Балканах, Умберто Еко повертається до політики, висловлюючи свої думки у журнальних есе, об'єднаних в окремі томи. Йому важливо пояснити свої моральні стимули і особисті причини, як вченого і громадянина, для дослідження політичного мистецтва підлості. Він визнає це своїм політичним боргом і вдається до розкриття закликів та послань, що навколо нас походять від політичної влади та промисловості [81].

У конкретному випадку політичного впливу, Еко розглядає ситуацію в Італії в 1994 році, коли медіамагнат Берлусконі використовував телебачення для отримання більшості голосів на парламентських виборах. Еко виступив на бік противників Берлусконі, сприяючи розробці ефективної схеми пропаганди для його опонента Проді. Це сприяло перемозі Проді на виборах і привело до введення Італії до єдиної Європи. Таким чином, Еко виконав свій "політичний борг" через дослідження політичного мистецтва підлості та активну участь в реальних подіях.

В сучасному світі, Еко розглядає виникнення "ур-фашизму" у вигляді тероризму, який проникає в розуми та створює міфи в суспільстві. Він активно критикує політичний режим, наприклад, "бушизм" в Америці, і висміює його

натхненників через оприлюднення висловів Дж. Буша, які відображають "веселу логіку" воєнного режиму [60]. Еко попереджає про необхідність моральної порядності та відповідальності в обличчі тероризму та нестабільності.

Завдяки своїй активності та вираженню позицій, Умберто Еко використовує свою інтелектуальну функцію як засіб впливу на сучасне суспільство. Його літературна та наукова діяльність спрямована на розширення меж дисидентства, толерантності та розуміння культур. Інтелектуальний підхід Еко полягає в тому, щоб не претендувати на роль оракула, але намагатися створювати свободні дискусії та підтримувати громадянську активність.

У цілому, Умберто Еко залишається активним учасником громадського життя, висловлюючи свої думки щодо політичних, соціальних та культурних питань, і виконуючи свою інтелектуальну функцію як "моральний барометр" сучасного світу.

РОЗДІЛ 4. ВІДОБРАЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАУКОВИХ ТВОРАХ УМБЕРТО ЕКО

4.1. Переклад як засіб збагачення культури

Переклад діє як міст між різними культурами та суспільствами, сприяючи обміну ідеями, переконаннями та досвідом. Як стверджує Венуті, перекладачі є культурними посередниками, які володіють силою формування репрезентації вихідної культури в цільовій культурі [82]. Завдяки своєму мовному вибору перекладачі вибірково передають культурні знання, тим самим увічнюючи або кидаючи виклик існуючим стереотипам.

Переклад має вирішальне значення для створення та поширення культурних знань. Перекладаючи тексти з однієї мови на іншу, переклад дає доступ до безцінних культурних, історичних і літературних ресурсів. За словами Піма, переклад дозволяє досліджувати різні соціокультурні реалії, розширюючи розуміння різноманітних практик, вірувань і традицій [83]. Через процес перекладу культурні знання поширюються та включаються в цільову культуру, сприяючи її збагаченню.

Переклад відіграє важливу роль у боротьбі зі стереотипами, представляючи альтернативні наративи та точки зору. Стереотипи часто ґрунтуються на обмежених, карикатурних уявленнях про культуру, зберігаючи упередження та хибні уявлення. Однак за допомогою перекладу ці стереотипи можна критикувати та демонтувати, сприяючи більш тонкому розумінню. Як стверджує Тимочко, перекладачі мають владу порушити домінуючі дискурси, вдаючись до таких стратегій, як одомашнення та чужинізація, які кидають виклик нормативним очікуванням і викривають складності вихідної культури [84].

Перекладачі несуть відповідальність за відбір, інтерпретацію та передачу культурних знань, що робить їх охоронцями культурних наративів. Ця роль дає

перекладачам можливість кидати виклик і руйнувати стереотипи, а також потенціал для їх зміцнення. Важливо, щоб перекладачі усвідомлювали динаміку влади та упередження, вбудовані в їхню роботу, гарантуючи, що перекладені тексти не увічнюють шкідливі стереотипи. Як пропонує Германс, перекладачі повинні прийняти етику перекладу, яка сприяє справедливості та інклюзивності, активно кидає виклик упередженням і дискримінації [85].

Переклад відіграє складну та важливу роль у формуванні культурних знань і боротьбі зі стереотипами. Завдяки перекладу відбувається культурне посередництво, що дозволяє передавати знання через мовні кордони. Крім того, перекладачі мають змогу кинути виклик стереотипам, представляючи альтернативні наративи та руйнуючи нормативні очікування. Однак для перекладачів дуже важливо усвідомлювати свою роль воротарів і брати участь у етичних практиках перекладу. Завдяки цьому переклад може сприяти більш інклюзивному та тонкому розумінню різноманітних культур.

Більшість культур сформувалася за участю та під впливом трансляції та наступного перенесення на новий культурний ґрунт жанрів, мотивів, сюжетів, традицій, способу життя в цілому. Усі ці фактори забезпечують культуроформуючу функцію перекладу. Як зазначає А. Лефевр, «переважно переклади глибоко впливають на взаємопроникнення літературних систем, не лише проектуючи образ одного письменника чи його твір в іншій літературі... але й вводячи нові прийоми в інвентарну складову поетики та мощення. шлях до змін його функціональної складової» [86, с. 38]. Водночас на сьогоднішній роботі перекладача впливає те, що через інтенсифікацію культурних обмінів мовам просто не вистачає часу та сил оновлювати одна одну.

У контексті поділу перекладацьких культур на «первинні» (побудова яких значною мірою спиралася на переклад) і «вторинні (на побудову яких переклад не вплинув значною мірою), слід підкреслити, що з часів Київської Русі перекладна література відігравала надзвичайно важливу роль. роль у культурному

житті України як охоронця духовних цінностей, як виховного засобу, як засобу самовираження та збагачення рідної мови та літератури. Таким чином переклад став історичною подією, що підтримує співіснування української культури з різні нації.

Інша сторона перекладу пов'язана з подоланням культурних бар'єрів, які, на думку Блоха, набагато небезпечніші за мовні, оскільки «приховані за завісою впевненості в тому, що власна культура є єдино можливою, правильною і нормативною (просто нормальною)». а реалізація цих бар'єрів відбувається лише в спілкуванні людей під час конфлікту між своєю та чужою культурами» [87]. Це твердження містить передумову професійного вдосконалення перекладача, адже будь-який конфлікт завжди є джерелом еволюції. Подолання культурних бар'єрів можливе за допомогою принципу культурного релятивізму, згідно з яким поведінку індивіда (включаючи мовлення) можна оцінювати лише в межах його/її культури, а не з позиції культури оцінювача, стандарти якого можуть вважати таку поведінку безглуздою або безглуздою. навіть варварським.

У своїх вчених дослідженнях та концепціях Умберто Еко зосереджується на вивченні унікальних аспектів "перенародження" літературних творів через переклад на різні мови. Для нього переклад – це не просто технічний процес, але вид літературної творчості, що породжує або відтворює новий твір. Література, обмежена мовними рамками, відрізняється від інших мистецтв, таких як музика, живопис, архітектура, скульптура та танець.

У своїй праці "Сказати майже те ж саме" Еко ретельно розглядає проблематику перекладу. Він переконує, що переклад ніколи не може абсолютно відтворити оригінал, але повинен майже точно його повторити. Висуваючи завдання визначити межі цього "майже", він досліджує, що може бути втрачено або додано в процесі перекладу. Еко аналізує різні аспекти цієї складної діяльності, спрямований на виявлення оптимальних шляхів передачі значення та естетичного досвіду оригіналу у перекладі.

Через свої дослідження та концепції, Умберто Еко допомагає глибше розібратися у важливих аспектах перекладу. Він відкриває перед нами нові можливості для поліпшення цього процесу та збагачення культурного спадку через літературні твори. Еко ставить перед собою завдання розкрити та збагатити культурну спадщину через переклад, висвітлюючи тонкощі та особливості цієї важливої форми взаєморозуміння.

У своїх дослідженнях про переклад Умберто Еко відзначає, що його книга не претендує на роль повноцінного посібника з теорії перекладу, оскільки безліч питань у галузі перекладознавства залишаються нерозв'язаними [88]. Він наголошує на власному досвіді як перекладача і аналізує не лише інші переклади, але й свої власні, такі як ті, що стосуються творів Раймона Кено і Жерара де Нерваля. Зауважте, що для Еко важливо співпрацювати з перекладачами, зокрема з Оленою Костюкович, яка перекладала його романи на російську мову, і вважає, що висока майстерність перекладача грає ключову роль у якості перекладу, навіть якщо автор не володіє мовою перекладу.

За Еко, переклад - це процедура, що відбувається через переговори, де кожна мова та текст мають свої унікальні особливості, призводячи до специфічних проблем. Він попереджає, що занадто теоретичний підхід може втратити елементи переговорного процесу [74], а переклад базується на подібності переговорів, де сторони відмовляються від чогось, щоб отримати щось інше. За його словами, важливо вийти з процесу перекладу з взаємним задоволенням, дотримуючись золотого правила взаєморозуміння.

У своїх дослідженнях, Умберто Еко розкриває складнощі перекладу, визначає важливість особистого досвіду перекладача та підкреслює переговорний характер цього процесу. Він допомагає усвідомити, що переклад - це творчий взаємодійний процес між автором, перекладачем та читачем. Еко також акцентує на співпраці з перекладачами та визнає, що він сам отримав безліч уроків з цього досвіду. Його експеримент з використанням системи

автоматичного перекладу "Babel fish" відкриває неабиякі труднощі у виборі правильного перекладу, підкреслюючи, що різні мови мають різні семантичні амплітуди для тих самих термінів, і, отже, абсолютно точний переклад неможливий.

У третьому розділі своєї книги Умберто Еко впроваджує концепцію "ефекту тексту". Зазначаючи, що переклад, особливо естетичних творів, повинен викликати той самий ефект, який прагне досягти оригінал, він підкреслює необхідність творчого підходу перекладача. Важливим завданням є побудова нового тексту, який максимально точно відтворює різні аспекти оригіналу, включаючи семантику, синтаксис, стиль, метрику, звуки та емоції. Еко також звертає увагу на теорію "skopos" та функціональну еквівалентність у сучасних дослідженнях перекладу, що підкреслює важливість відповідності функціональних характеристик оригіналу в перекладі [61].

У своїх дослідженнях Умберто Еко акцентує на тому, що переклад є складним процесом взаємодії між автором, перекладачем та читачем. Він розкриває, що процес перекладу ґрунтується на інтерпретації тексту для розуміння його глибинного значення. Важливі "переговори" відбуваються на різних рівнях, де можуть виникати смислові втрати. Еко вивчає розміри цих втрат та можливі форми компенсації, які застосовує перекладач. Він признає, що у деяких випадках розбіжності можуть бути узгоджені з автором, як показує приклад скорочення тексту в американському виданні "Імені рози" [56]. Важливо відзначити, що, за власною оцінкою Еко, у цьому випадку переклад виявився ще кращим за оригінал.

Отже, процес перекладу вимагає не лише інтерпретації тексту, але й урахування різних домінант та збереження повноти ефекту сприйняття оригінального тексту. Хоча деякі втрати можуть траплятися, перекладач може узгодити їх з автором або висвітлити як примітку. В окремих випадках

перекладачі можуть використовувати різноманітні стратегії компенсації для збереження ефектів оригіналу.

Подібна динаміка спостерігається і в французькому перекладі роману "Маятник Фуко", де герой П'єр, використовуючи італійську мову з французькими дотиками в оригіналі, виражається французькою з насиченими діалектними інтонаціями Марселя. Таким чином, перекладачі вдаються до компенсаційних засобів для заміщення стилістичних прийомів оригіналу, зберігаючи при цьому відповідний ефект. Еко також подає приклади часткової адаптації оригіналу відповідно до "теорії скопосу". У романі "Баудоліно", наприклад, він створює вигадану мову для архаїчного персонажу, чий італійські документи не збереглися [55]. У перекладах цього твору перекладачі вдаються до вдалого вирішення, намагаючись відтворити незвичайну мову.

Іноді перекладачі можуть радикально змінювати текст, досягаючи при цьому бажаного ефекту, як у перекладі оповідання "Фрагменти" зі збірки "Лаконічний щоденник". Тут норвезький перекладач замінив італійські пісні, що є об'єктом дослідження у майбутньому, на еквіваленти норвезької естради, зберігаючи основний ефект оригінального твору. Таким чином, в процесі перекладу важливо використовувати різні стратегії компенсації, змінювати або адаптувати текст, враховуючи контекст і мету перекладу, з метою збереження бажаного ефекту, що викликав оригінал.

У великій мірі історично протиставлялися дві вимоги перекладу: наближення до оригіналу та пристосування до розуміння читача. Середньовічні переклади Біблії та інших релігійних текстів часто ґрунтувалися на буквальному відтворенні, у той час як у XVI-XVII століттях популярна стала адаптація згідно із стандартами французької класичної літератури. Згодом із зростанням інтересу до національної своєрідності мистецтва з'явилася тенденція максимального наближення до оригіналу. Однак сучасне розуміння перекладу визнає, що ці дві тенденції можуть і повинні взаємодіяти, а не протиставлятися.

За Умберто Еко немає жодних абсолютних правил стосовно міри змін у денотаті тексту для передачі його "ефекту". В кожному конкретному випадку потрібно шукати рішення, яке не розмиватиме смисл, пов'язаний із зміненою мовною структурою. Еко вказує на приклад китайського перекладу "Війни і миру" Л. Толстого, де заміна французької мови на англійську не була б доцільною через втрату історичного контексту [89]. Питання перекладу французьких діалогів у французькому варіанті "Війни і миру" залишається відкритим, і воно відображає необхідність знаходження балансу між наближенням до оригіналу та зрозумілістю для читача враховуючи контекст і особливості кожного конкретного випадку перекладу.

Сучасний погляд на художній переклад передбачає тонке ставлення до тексту оригіналу та його втілення як витвору мистецтва, здатного відтворити національну та індивідуальну специфіку. Проте, в цьому підході криється ризик занадто деталізованого пояснення або поліпшення перекладу, що може порушити його внутрішню логіку. У своїх роботах Умберто Еко попереджає, що переклад, який намагається "розказати більше", може бути цікавим твором, але не завжди успішним перекладом [60].

Також важливо уникати приховування недоліків оригіналу в перекладі та повідомляти про них читачеві. Зокрема, у випадках, коли перекладачі мають справу з інтертекстуальними посиланнями, описами простору чи використанням різних кольорів, виникають певні труднощі. Еко, який сам використовує поетику інтертекстуальності у своїх романах, наголошує на цьому питанні. Застосування "іронії гіпертексту" стає ключовою складовою літератури постмодерну, яку представляє Еко. Його твори містять відсилання до попередніх текстів, які можуть бути явними або прихованими алюзіями.

Постмодерна література, зокрема романи Еко, допускає два можливі типи читання. Це стає особливо актуальним у випадку інтертекстуальних відсилань, які можуть бути розпізнані тільки перекладачем, ознайомленим з ними. Такі

труднощі можуть виникнути при перекладі текстів з описами простору чи творів мистецтва, особливо якщо вони є чужими для читача. Перекладачеві слід уважно балансувати між збереженням лексики оригіналу та зрозумілістю для іншомовного читача.

Такі проблеми, як переклад колірної термінології та виразів, або орієнтація на джерело чи на адресата, вимагають особливої уваги до деталей тексту та збереження його внутрішньої логіки та контексту. У своїх рекомендаціях Еко наголошує на необхідності зберігати баланс між орієнтацією на джерело і адресата. Такий підхід дозволяє передати мистецтво та інтертекстуальність оригіналу, зберігаючи при цьому національну та індивідуальну своєрідність мови перекладу.

У аспекті перекладу, Умберто Еко враховує різницю між двома перекладами одного речення з роману. В одному випадку, орієнтований на джерело переклад, воно залишається загальним, не наводячи конкретних літературних асоціацій, тоді як оригінальний варіант вказує на поему Леопарді, важливу для італійського читача. За словами Еко, важливо іноді зберігати літературні асоціації, які можуть створювати атмосферу або натякати на елементи, пов'язані з літературою чи культурою, навіть якщо вони не є вирішальними для розуміння тексту [58].

Вивчаючи типи перекладу, такі як архаїзація та відсторонення, Еко зауважує, що комбінований підхід, як у російському перекладі "Імені рози", може бути дієвим. Використання старовинних форм мови робить текст архаїчним, але зрозумілим для сучасного читача. Еко вбачає необхідність постійної навігації між різними типами перекладу в залежності від контексту та мети перекладу.

Аналізуючи погляди на "адресата" у перекладі, Еко вказує на складність завдання розуміння емоцій автора в іншій мові. Він порівнює сприйняття японської поезії та підкреслює трагедію перекладу, оскільки зміна мови може призводити до зміни змісту. Зараз, відзначаючи можливість співпраці між автором

і перекладачем, Еко пригадує приклад перекладу глави з роману Джойса, де італійський варіант був навіть рекомендований для кращого розуміння.

У контексті загальної ідеї про переклад, Ю. М. Лотман розглядає механізм створення нових повідомлень, наголошуючи, що для цього потрібно мінімум дві різні мови. Його погляди вказують на парадокс перекладу, де напруження виникає від того, що неможливо перекласти, і це стимулює появу нових значень та смислових новацій [90].

Згідно з Еко, переклад завжди супроводжується втратою частини змісту оригіналу, проте водночас може збагатити мову та культуру. Він відзначає, що "чистої мови" не існує, і перекладач завжди є зрадником, але ця "чудова зрада" може призвести до народження нового смислу. Лотман підтримує ідею, що неперекладні тексти можуть мати високу інформаційну цінність, а їх складність стимулює культурну трансляцію.

Отже, погляди Еко і Лотмана, хоч і різні, об'єднуються в ідеї парадоксу перекладу та його потенціалу народження нового смислу та культурних інновацій.

4.2. Концепція інтерпретації та її межі

У семіотичній концепції Умберто Еко ідеї про текст та інтерпретацію глибоко взаємопов'язані, створюючи нерозривний комплекс: неможливо розглядати одне поняття, не враховуючи інше. З одного боку, вочевидь, якщо існує процес інтерпретації, то повинен існувати текст, який стає об'єктом цієї інтерпретації. Цей текст уявляється Еко як щось, що відповідає знаку Пірса, як "щось, що означає когось за щось у певному відношенні чи якості" [91]. З іншого боку, сам Еко розглядає інтерпретаційні можливості тексту як певним чином вбудовані в нього. Таким чином, текст виступає матрицею для всіх можливих читань, як "продукт, інтерпретаційний результат якого має стати частиною його власного генеративного механізму".

Ідея про те, що кожна окрема інтерпретація тексту розгортає та розвиває одне з можливих значень, які вже містяться в зародку в самому тексті, також походить від Пірса, оскільки вона сумісна з ідеєю необмеженого семіозису та центральною визначальною позицією, яку Пірс приписує поняття інтерпретанта в його визначенні знака. Однак когнітивна семіотика Пірса зосереджена виключно на тому, що відбувається на логічному, когнітивному та семіосичному рівнях, коли починається процес інтерпретації, тоді як вона мало що говорить про те, як знак (або текст) внутрішньо структурований і як його структура може впливати на діяльність перекладача. У своєму бажанні зв'язати спекулятивний рівень, який включає філософські аспекти загальної семіотики, з практичним рівнем текстуального аналізу, Умберто Еко звертається до іншого напрямку семіотичних досліджень, а саме до сосюрівської та семіології Єльмслева. Це робиться з метою уточнення його розуміння поняття "тексту". З його точки зору текст вважається дискурсивною конфігурацією, "живими значеннями" якої можна проводити дослідження на різних структурних рівнях.

Проте Еко відрізняється від найбільш ортодоксальних структуралістів тим, що він вважає ці рівні зафарбованими інтерпретаціями ще до того, як аналітик розглядає їх детально. У своїй роботі "Роль читача" він розглядає "рівні можливої абстракції, на яких може відбуватися спільна діяльність".

Модель Еко походить від плідної, але проблематичної теоретичної пересадки. Інтерпретуючи Пірса в світлі структуралізму (і навпаки), Еко намагається поєднати два питання. Перше запитання, навіяне Пірсом, звучить так: «Що відбувається, коли хтось інтерпретує текст?» тоді як другий, з точки зору структуралістів, полягає в тому, «як побудований текст (і як структурована мова, яка його кодує)?» Виникає об'єднане запитання: «Які внутрішні (структурні) і зовнішні (комунікативні) фактори дозволяють тексту справляти певні (а не інші) впливи на своїх інтерпретаторів?»

По суті, це те саме питання, яке століттями кидало виклик біблеїстам, теоретикам літератури та герменевтикам, а також певною мірою епістемологам і філософам науки. Намагаючись відповісти на таке вікове питання, Еко пропонує різні визначення того, що таке текст і як він взаємодіє з набором своїх інтерпретаторів, реальних чи віртуальних. У цій статті я обговорю деякі основні етапи, через які Еко продовжував розвивати свої міркування про інтерпретабельність текстів, рухаючись туди-сюди між двома полюсами семіотичної теорії (структурою та інтерпретацією), ніколи не відмовляючись від одного на користь інший. Іноді він зосереджувався на структуралістському аспекті питання (тобто на характеристиках тексту та присутності в ньому інтерпретатора), тоді як в інших випадках він дотримувався більш рішучого інтерпретаційного підходу (оскільки він зосереджувався на когнітивних процесах, які дозволяють читачеві сформулювати свої гіпотези щодо значення). Не на всі питання, поставлені інтерпретаційною семіотикою Еко, дається чітка відповідь (це суперечило б принципу помилковості, з якого ґрунтується ця теорія). Багато питань, на щастя, залишаються без відповіді. На наступних сторінках ми детальніше розглянемо деякі з них.

Ми зосередимо нашу увагу особливо на тому, як Еко обговорює своє визначення відносин текст/читач. Іноді він сприймає текст як корінь або джерело всіх можливих значень, а іноді — як систему обмежень, що обмежують спектр можливих інтерпретацій. Активна роль, яку приписують читачеві в процесі генерації значення, розширюється або звужується обернено пропорційно до того, наскільки широко чи вузько осмислюється сам текст. Таким чином, найширше визначення тексту як матриці всіх можливих значень має на увазі слухняного і готового до співпраці перекладача, який обмежує себе дотриманням текстових інструкцій, наче зі сценарію, одночасно посилюючи одну або більше можливостей значення, які вже віртуально вбудовані в текст. “ледачий механізм” тексту. Навпаки, вужче визначення тексту як простої системи обмежень, що

стримують інакше нестримну інтерпретаційну діяльність, передбачає авантюрного та жвавого перекладача, чії найсміливіші гіпотези припиняються лише тоді, коли стикаються з незаперечними доказами протиріччя щодо того, що текст містить. означає або «хоче сказати» (як текст взагалі може «хотіти» щось сказати, це одна з проблем, яку ми розглянемо на наступних сторінках).

Питання про те, чи є наведені вище визначення («текст як генеративна матриця» і «текст як система обмежень») взаємовиключними як альтернативні визначення неоднозначної сутності, чи їх можна синтезувати в єдину уніфіковану теорію текстуального. знак, це не те, на що цей документ зможе відповісти. Тим не менш, це проблематичне співіснування стане тлом, на якому розгорнеться моя аргументація. Щоб розкрити концепцію співробітництва в інтерпретації більш чітко, розпочнемо з уточнення витоків цієї теорії. Вона базується на ідеї, що текст, в семантичному плані, є неповним без активної участі інтерпретатора або перекладача, який відповідає за заповнення прогалін, що обов'язково присутні у самому тексті.

Концепція «інтерпретаційної співпраці», яку Еко детально обговорював у «Lector in fabula», вперше з'явилася в Opera aperta. У цій збірці есе, написаних між 1958 і 1962 роками, Еко зосередився на широкому діапазоні текстових об'єктів, таких як алеаторна музика, поезика Джойса, експериментальна література, неформальний живопис, кіно Антоніоні та дзен-оповідання, все це відфільтровано через математичну теорію інформації, через які він розвинув концепцію «відкритості» художнього твору. Загалом Еко визначив те, що він мав на увазі як «відкритий твір» у досеміотичних термінах. Це тому, що його зустріч зі структуралізмом ще мала відбутися, як можна зробити висновок з передмови 1967 року до другого видання його книги. Однак на сторінках Opera aperta ми знаходимо зародки більшості концепцій, які Еко мав розвинути в семіотичному ключі у своїх пізніших дослідженнях.

Початковим поштовхом стала потреба Еко зосередитися на стосунках між твором і сприймачем («користувачем») у поезиці деяких авангардних творів. В атмосфері жвавих мистецьких експериментів Еко застосував теорію формативності Луїджі Парейсона до «різних випадків, коли сучасне мистецтво має рахуватися з Безладдям» [92]. Під «розладом» він мав на увазі рівень ентропії (або інформативності), присутній у повідомленні, з посиланням на математичну теорію інформації. Спільним фактором між різними художніми репрезентаціями, дослідженими Еко, є їхня навмисно неповна та неоднозначна структура. Таким чином, виражена виконавча автономія, яку надають перекладачеві певні музичні твори (наприклад, «Секвенція для флейти соло» Лучано Беріо), невизначеність абстрактного та неофіційного живопису (наприклад, тахізм і живопис дії), а також полівалентність слів портманто, які вживають Джойс у «Поминках за Фіннеганом» — лише деякі приклади творів, які вимагають від користувача певних зусиль, зусиль, які іноді є не лише розумовими, а й фізичними.

Поряд із цим специфічним значенням «відкритості» Еко негайно вводить інше, більш розширене значення. Він зазначає, що навіть коли твір має завершену, канонічну, повністю структуровану форму, він все ще відкритий для безлічі різних інтерпретацій залежно від поглядів читача, почуттів, інтересів, упереджень тощо. Справді, згідно з деякими сучасними уявленнями про мистецтво того часу, естетична цінність тексту залежить від його здатності породжувати невизначену кількість різних прочитань; «Твір мистецтва хоче бути невичерпним джерелом переживань». Незважаючи на «закриту» структуру, такий роман, як «*I promessi sposi*» Алессандро Манцони, можна вважати художнім твором (отже, «відкритим»), оскільки він піддається різноманітним можливим інтерпретаціям [93]. У таких випадках відкритість полягає в «відчуженому» ставленні читача до тексту, водночас захоплюючись самим естетичним текстом [94].

Нарешті, у «Відкритій роботі» ми знаходимо третє значення «відкритості». У деяких уривках книги Еко припускає, що, окрім тих текстів, які мають естетичну функцію, усі інші комунікативні засоби піддаються певній мірі відкритості, оскільки вимагають співпраці інтерпретаторів, які об'єднують пропозиції, з якими вони стикаються, із сумою загальний досвід, який вони пов'язують із самими пропозиціями: «ореол відкритості, який випромінює кожна пропозиція ... і супроводжує все людське спілкування». Твори мистецтва — це засоби, які стратегічно використовують двозначність і незавершеність, притаманні кожному тексту, оскільки всі тексти структуровані таким чином, щоб надати своїм користувачам певний простір для інтерпретаційного маневрування, яке може відрізнятись залежно від типу тексту.

Слово «текст» не було частиною термінології, використаної Еко в 1962 році для опису явища відкритості у творі мистецтва, незважаючи на часту присутність таких термінів, як твір, повідомлення та художня форма в його попередніх есе. Проте теоретичні координати, які мали спрямувати майбутні дослідження Еко, були вже окреслені в його протосеміотичних дослідженнях. Текст також не був ключовою категорією в «Теорії семіотики» Еко, збірці найважливіших семіотичних досліджень, проведених ним протягом десяти років після публікації *Opera aperta*. Фактично використання цього терміну обмежувалося лише розділом «Естетичний текст як винахід» [95]. Тут, однак, ми не знаходимо чіткого визначення тексту, оскільки акцент здебільшого зроблено на натхненному Якобсоном визначенні прикметника естетичний.

Коли поняття тексту (яке тим часом було введено в обіг лінгвістичною прагматикою та структурною наратологією) з'явилося в працях Еко, воно мало композиційний характер. Поняття набуло елементів, що походять з різних теорій тексту, на які спирався Еко: семіотики, філософії мови, наратології, прагматики, літературної критики тощо. У *Lector in fabula* текст є насамперед «ланцюгом виразних засобів, які повинні бути актуалізовані за допомогою приймач» [96]. У

цьому визначенні імпліцитно міститься ідея, виведена з лінгвістичних досліджень механізму пресупозицій, що інтерпретаційні результати тексту певним чином очікуються з самого початку, і що інтерпретатори повинні заповнювати те, що імпліцитно міститься в тексті, засобами власної інференційної діяльності. Прикладом, який Еко використовує, щоб проілюструвати це, є таке речення:

«Джон увійшов до кімнати. «Ти повернувся!» — радісно вигукнула Мері».

Еко додає інші специфікації до лінгвістичного визначення тексту як «пресупозиційної машини». Зі свого недавнього наратологічного досвіду він успадкував домінуючий інтерес до наративних текстів, наділених специфічними синтагматичними правилами («велика синтагма оповіді» Меца). Він також використовує певний спосіб представлення «вертикального шарування» текстів, що розуміється як структури накладених рівнів [97]. Хоча Еко не виключає, що його модель текстової взаємодії може бути поширена на інші типи тексту, його вибір зосередитися на наративних артефактах підкреслює структурований аспект риторично гіперкодіфікованого текстового жанру, спеціально призначеного для створення певних ефектів (наприклад, вплив напруги) на його очікуваних одержувачів. Еко виправдовує своє рішення прийняти наративні тексти як тестовий стенд для перевірки гіпотези інтерпретаційної співпраці, стверджуючи, що «вигаданий наратив охоплює більшість проблем, поставлених іншими типами текстів... Наративні тексти – особливо художні – є складнішими, ніж багато інших, і ускладнює завдання семіолога. Але вони також роблять це більш вигідним».

У своїй роботі "Межі інтерпретації" Еко звертає увагу не саме на текст як об'єкт аналізу, а на акт інтерпретації, що включає в себе пару текст/читач [100]. Цей підхід передбачає прийняття рішучого погляду, який віддзеркалює ідеї Пірса. Згідно з ним, значення тексту полягає в ефектах, які він виробляє або може виробляти на розум (а також тіло та поведінку) читача.

Еко, здається, вважає, що для розуміння того, як працює текст, слід виходити з досвіду читання, який він породжує або здатний створити. При цьому аналітик, очевидно, повинен відмовитися від претензії на повне охоплення найглибшої структури тексту. Такий підхід враховує роль інтерпретаційних дій самого аналітика (які несуть власні читання тексту, незалежно від їхніх інтерпретацій) та інших обраних інтерпретаторів. Читання, записані текстуально (у вигляді критичних коментарів, переписувань та поведінки після читання тексту) включаються в семіотичне дослідження.

Цей зсув несе в собі ризик надмірно різкого кроку до читача, стверджуючи – як справді сказали деякі критики-деконструктивісти – що значення тексту знаходиться виключно в можливих прочитаннях самого тексту. Еко заперечує ідею необмеженої свободи перекладача та захищає права тексту проти непропорційних претензій читача-деконструктивіста. Він стверджує, що кожен партнер у акті інтерпретації відіграє особливу роль у створенні значення.

У відповідь тим, хто ідентифікує читача як єдиного виробника та суддю щодо значення тексту, Еко знову розглядає та розвиває опозицію між інтерпретацією та використанням тексту, яку він уже окреслив у «Ролі читача». Текст не дозволяє себе тлумачити всіма мислимими способами, але він виступає як параметр його можливих інтерпретацій. Це означає, що кожне прочитання має бути порівняно з інформацією, явно наданою текстом, перш ніж бути допущеним до групи прийнятних інтерпретацій самого тексту. Це правда, що в певних випадках текст дає читачеві широку свободу дій для тлумачення. Однак навіть у найкрайніших випадках текст завжди залишається на задньому плані, щоб створити всесвіт своїх законних інтерпретацій, а автономія, надана читачеві, нагадує систему випробування, а не повну свободу пересування. Емпіричні читачі, очевидно, вільні робити, що їм заманеться, і ігнорувати всі підказки, які надає текст, щоб показати, як він «очікує» бути прочитаним (або принаймні як він терпить читання). Однак у цьому випадку читачі не будуть залучені до акту

інтерпретації тексту, оскільки вони заміняють інтерпретаційну співпрацю нестримним і неконтрольованим використанням.

Багато досліджень Еко у 1980-х роках стосуються ситуацій, у яких виходять межі інтерпретації, що іноді призводить до несподівано плідних наслідків, іноді – до руйнівних результатів (нарративним результатом цих досліджень є «Маятник Фуко», найбільш «інтерпретаційний» із творів Еко романи) [101]. Однак питання про те, які критерії дозволяють розрізнити тлумачення та текстове використання, залишається відкритим. Враховуючи, що значення завжди є результатом зустрічі між текстом і читачем, і що кожен читач черпає з тексту по-своєму, щоб створити свій власний образ Модельного читача, як ми можемо сказати, що конкретне читання (і, отже, певне зображення Model Reader) краще за інше? Рішення, на яке вказав Еко, натхненний принципом Пірса-Поппера про фальсифікацію наукових гіпотез, полягає в тому, що, незважаючи на неможливість однозначно встановити, які найкращі інтерпретації конкретного тексту, існують критерії, які допомагають нам вирішити, що певні читання є точно гірше за інших. Якби, наприклад, хтось сказав, що в шекспірівському «Гамлеті» Гамлет одружується з Офелією, можна було б легко відкинути це читання як оманливе використання тексту. У тексті є щось таке, що не дозволяє його перекинути для певних цілей.

4.3. Роль читача і семіотика текстів

На більш теоретично абстрактному рівні Еко залучає основи теорії текстової кооперації до семіотичної теорії Пірса, яку він визначає як першу «теорію тексту другого покоління», незважаючи на те, що вона передувала так званому «теорії першого покоління». теорії» на кілька десятиліть. Спільним для двох поколінь текстологічних теорій є їхня неприязнь до структуралістської догми іманентності з усіма її наслідками (включно з жорсткими визначеннями коду та мови). «Текстуальний поворот» лінгвістичних і семіотичних досліджень, що відбувся в 1960-1970-х роках, справді був інтерпретаційним, оскільки він

висвітлив прагматичні аспекти комунікації та позначення, починаючи з активної ролі читача/слухача в конструюванні значення.

Однак два покоління теорій тексту розходяться в одному істотному пункті. Теорії першого покоління, до яких, за словами Еко, належать Буйсенс, Прієто та Де Мауро, заперечують можливість усунення неоднозначності тексту незалежно від фактичної ситуації, в якій він доставлений та/або отриманий, і, отже, вони заперечують легітимність будь-якої спроби вивчення мови як структурної системи, що передує її дискурсивним актуалізаціям. Натомість теорії другого покоління намагаються досягти «розумного об'єднання двох можливостей встановлення точок дотику між вивченням мови як структурованої системи... та вивченням промов або текстів як продуктів мови, якою розмовляли або якою зараз розмовляють. ». Проект Еко щодо «виправлення» негнучкості ортодоксального структуралізму, не відмовляючись від аналізу мови (точніше, Енциклопедії) і текстів, що розглядаються як матриці можливих значень (проект, уже оголошений у «Теорії семіотики»), можна включити до ця друга перспектива.

Які аспекти семіотики Пірса вважаються релевантними для теорії текстової кооперації? У другому розділі «Лектора у фавулі» йдеться про дослідження різних аспектів теорії знака (або семіозису) Пірса, зокрема про поняття об'єкта (динамічного та безпосереднього) та інтерпретанта, на яких базується поняття Енциклопедії. «Семема сама по собі є початковим текстом, тоді як текст є розгорнутою семою» [96, с. 175] Іншими словами, значення знака міститься в нескінченно розширюваній загальній сумі ефектів (або Інтерпретантів), які знак створює або потенційно може створити в комусь, а отже, у відкритому ряду його можливих інтерпретацій.

З одного боку, ця ідея (переформулювання «прагматичної максими» Пірса) служить для подолання апорій у компонентному аналізі лексем для заміни семантичних моделей словникового типу енциклопедичною моделлю, зосередженою на принципі необмеженого семіозису, «можна сказати що серед

тлумачів слова |бамбіно| («дитина чоловічої статі») ми знаходимо не лише зображення дітей чи визначення на кшталт «людина, не дорослий, чоловік», а й, наприклад, епізод Різанини невинних». Однак, окрім цього, Еко бачить у гіпотезі про те, що інтерпретації знака (або тексту) певним чином уже згорнуті або окреслені в самому знаку, «карданічне з'єднання, яке може об'єднати семіотику коду з семіотика текстів і промов».

Майже талмудичний образ знака/тексту, який охоплює всі його інтерпретаційні можливості, справді захоплює, але він також відкриває величезну низку загадкових питань. Як ми можемо визначити, чи належить певне читання до групи тлумачень, дозволених або заохочених текстом? Чи варто визнавати, що всі ефекти, створені текстом (включно з найбільш екстравагантними), «в певний спосіб» передбачені структурною матрицею самого тексту? Чи можна сказати, що Фрейдове прочитання «Царя Едіпа» потенційно входить у структурну матрицю творчості Софокла? Або краще сказати, що це не є несумісним із буквальним значенням тексту? Таким же чином, чи можемо ми сказати, що «Червона Шапочка» потенційно містить у стислому вигляді психоаналітичне прочитання Беттельгейма, який стверджує, що народна казка має справу з підлітком, який вступає в контакт із дорослою сексуальністю, з вічною битвою статей (поки що добре), і – що більш цікаво – з розчарованим чоловічим бажанням виношування, про що свідчить спроба вовка проковтнути дівчину (який зрештою карає його абсурдні прагнення, наповнюючи свій живіт камінням, очевидним символом чоловічого безпліддя)? Питання можна поставити інакше. Залишаючи осторонь проблему того, як розрізнити «хороші» і «погані» інтерпретації, чи психоаналітичні прочитання, запропоновані Фрейдом і Беттельгеймом, якимось чином вписані в «генетичні коди» текстів? І чи тексти просто потребують відповідних інтерпретаторів, щоб їх запліднити та вивести на світло? Або Фрейд і Беттельгейм просто вигадали більш-менш цікаві інтерпретації, які (у кращому

випадку) не були несумісними з буквального значенням текстів, які вони нібито розшифровували?

Насправді, може бути дуже важко встановити, чи і в якій мірі певний «вивідний крок» насправді передвіщає чи сприяє текст, особливо коли розширити довжину тексту, що аналізується, і коли ми переходимо від реконструкції буквального значення основної сюжетної лінії до реконструкції ілятивних наслідків і гіпотетичного значення (значень), прихованих у найінтимніших складках тексту. Звідси (обґрунтована) підозра, що «Модельний читач Еко» може бути гіпостазацією інтерпретаційної діяльності певного емпіричного читача, який помилково приймає свою особисту інтерпретацію за щось, що міститься в самому тексті [102].

Цікаво, що після окреслення свого сміливого теоретичного підходу Еко рідко згадує Пірса в наступних розділах *Lector in fabula*, якщо не мимохідь щодо понять рамки та викрадення. Вплив прагматизму, безсумнівно, відчувається в усій книзі, особливо в частинах, присвячених когнітивним операціям, які виконує Модельний читач «у розширенні» (тобто висновки, сформульовані Модельним читачем, щоб реконструювати зв'язок між перебігом описаних подій у тексті та його пізнанні реального світу). Однак, здається, що в *Lector in fabula* структуралістський підхід залишається домінуючим, хоча й «забруднений» тривожною присутністю Читача.

Представляючи фігуру Зразкового читача, Еко поспішає підкреслити, що це абстрактна роль, яка не має нічого спільного з емпіричним читачем. У цьому сенсі модель Reader, здається, дуже тісно пов'язана з *énonciataire*, на яку посилається структуралістська лінгвістика: суто синтаксична роль, вписана в мовні структури. Проте теоретична пересадка Еко створює непередбачені ускладнення, оскільки роль Читача протистоїть будь-яким спробам бути обмеженою в задалегідь встановлених межах і має тенденцію розбивати категорії, які намагаються вловити її суть. Подібно до інших «читачів», якими рясніла літературна теорія

тих років [103] (наприклад, імпліцитний читач Ізера, який найближче до модельного читача Еко [104]), поняття модельного читача містить деякі сірі зони, які заслуговують на подальше дослідження. Справа в тому, що не завжди зрозуміло, де закінчується суто текстова стратегія і де починається інтерпретаційний (когнітивний) процес, який можна приписати ініціативі емпіричного читача.

Аналіз, запропонований Еко в «Роль читача», щоб проілюструвати його теорію, ґрунтується на оповіданні Альфонса Алле («Un drame bien parisien»), яке, окрім того, що є оповідним текстом, також є вигаданим («штучні наративи» відповідно до до термінології Еко запозичує у ван Дейка [98]). Отже, це стосується «індивідів і дій, що належать до уявного або «можливого» світу» [99]. Більше того, експериментальний наратив Алле має на меті постійно збивати з пантелику очікування читача, і він піддається подвійному рівню інтерпретації (наївному та критичному), таким чином представляючи виразний самореферентний та естетичний елемент (як задумував Якобсон [94]). Іншими словами, «парадигматичний» текст Еко є надзвичайно складним комунікативним засобом, який суворо контролює «інференційні прогулянки» інтерпретатора, залишаючи при цьому читачеві значну частину роботи з конструювання сенсу (згідно з поетикою відкритого твору). . Видатний приклад «самоперекриваючої фантастики», «Паризька драма» обґрунтовує гіпотезу, згідно з якою інтерпретаційні результати тексту вже вплетені в структуру самого тексту. Поняття моделі читача Еко, яке можна визначити як увесь спектр інтерпретаційних дій, які читач заохочує або дозволяє виконувати текстом, було введено саме для того, щоб пояснити функціонування цього типу тексту.

ВИСНОВКИ

Дослідження перекладацької діяльності у наукових працях Умберто Еко дозволило зробити наступні висновки:

1. Теоретичні аспекти перекладу включають підходи до визначення перекладу та основні складові перекладацького процесу. Переклад розглядається як засіб міжмовного спілкування, форма лінгвістичного посередництва і передачі змісту іншомовного тексту інформаційно-комунікаційним еквівалентним текстом. Основні підходи до визначення перекладу включають його трактування як передачу сенсу тексту на іншу мову так, як його задумав автор, або як процес передачі письмового тексту з вихідної мови на цільову мову. Переклад є складним процесом, який включає передачу даних з мови оригіналу на мову перекладу, синхронний аналіз тексту та перекладу, постійний саморозвиток і навчання. Метою перекладу є забезпечення міжмовної комунікації, де створений текст цільовою мовою має виступати повною комунікаційною заміною оригіналу за функціями, структурою та змістом. У перекладі використовуються різні стратегії, такі як перекладати без перерви якомога довше, негайно виправляти поверхневі помилки або залишати контроль за якісними чи стилістичними помилками на стадії перегляду. Також переклад можна класифікувати за кількома критеріями, такими як хто виконує переклад (людиною або комп'ютером), форма мовлення (письмовий або усний), кількість мов у ситуації (односторонній або двосторонній), напрямок перекладу (прямий або зворотний) та функціональний стиль і жанр (художні тексти або інформативні тексти). Загальна мета перекладу полягає у сприянні миру та взаєморозумінню між людьми і культурами, передачі знань простою та доступною мовою, поясненні та посередництві між культурами, перекладі

найкращих творів світу та загальній допомозі у вивченні іноземної мови. Перекладачі зазвичай краще перекладають на свою рідну мову, оскільки мають більш глибоке культурне та лінгвістичне розуміння своєї рідної мови. Важливими елементами перекладу є стратегія перекладу, процедура перекладу, техніка перекладу, метод перекладу та перекладацька трансформація.

2. Культурні аспекти мають велике значення в процесі перекладу, оскільки вони впливають на кожен аспект перекладацького процесу. Культура визначає спосіб мислення, сприйняття світу, цінності та норми, які впливають на мову та спосіб вираження думок. Тому, при перекладі тексту з однієї мови на іншу, велике значення має врахування культурних особливостей кожної мови. Один з основних аспектів, на який впливають культурні аспекти, - це вибір слів та фраз. Кожна культура має свої унікальні вирази, ідіоми та метафори, які можуть не мати прямого еквівалента в іншій мові. Перекладач повинен знати ці особливості і знайти найближчий еквівалент, що передає сенс і контекст оригінального тексту. Наприклад, англійська фраза "to kill two birds with one stone" може бути перекладена на українську як "вбити двох зайців одним пострілом", що передає ту ж ідею, але за допомогою власної української ідіоми. Культурні аспекти також впливають на передачу культурних концептів і специфічних виразів. Наприклад, у деяких культурах поняття "сім'я" може включати розширену родину, а не тільки батьків і дітей. Такі різниці в уявленнях про сім'ю можуть вплинути на спосіб перекладу цього поняття. Перекладач повинен враховувати ці культурні відмінності, щоб передати сенс і значення оригінального тексту. Крім того, культурні аспекти впливають на вибір стильового та реєстрового рівня мови. Кожна культура має свої власні норми і конвенції стильового виразу, які впливають на спосіб вибору слів, формулювання речень та організацію тексту. Перекладач повинен

враховувати ці стилістичні особливості, щоб забезпечити природність та відповідність перекладу культурному середовищу цільової мови. Культурна компетенція перекладача є важливою для досягнення якісного та адекватного перекладу. Перекладач повинен мати глибоке розуміння культури джерела і культури цільової мови, щоб враховувати всі нюанси та особливості. Він повинен бути в змозі розрізнити між тим, що є універсальним і загальноприйнятим, а що є унікальним для конкретної культури. Крім того, перекладач повинен мати здатність до адаптації і творчого мислення, щоб знайти оптимальні рішення при зіткненні з культурними різницями. Загалом, культурні аспекти мають визначальний вплив на процес перекладу. Врахування культурних особливостей дозволяє перекладачу передати сутність оригінального тексту, зберігаючи його сенс, контекст і цінність для цільової аудиторії. Культурна компетенція перекладача і розуміння культурних відтінків є ключовими факторами для досягнення якісного та адекватного перекладу.

3. Умберто Еко був неабияким постаттю, яка залишила свій слід як у сучасній науці, так і в літературі. Народився він у місті Алессандрія в Італії 5 січня 1932 року і залишився активним і продуктивним до останніх своїх днів, аж до своєї смерті 19 лютого 2016 року. Його життєпис вражає своєю розмаїтістю і досягненнями. Еко почав свою кар'єру як академічний дослідник, зосереджуючись на семіотиці, науці про знаки та їх інтерпретацію. Його роботи принесли йому світове визнання і встановили його як одного з провідних експертів у цій галузі. Він розглядав текст та комунікацію з різних перспектив, досліджуючи взаємозв'язки між мовою, культурою та способом сприйняття світу. Одним з найвідоміших та найуспішніших творів Еко є його роман "Ім'я розбійника". Виданий в 1980 році, цей роман став незабутнім бестселером, завойовавши серця мільйонів читачів по всьому світу. "Ім'я розбійника" поєднує в собі елементи

детективного жанру, історичної фікції та глибоких філософських роздумів, розкриваючи перед читачем вражаюче полотно змістовного багатства. Умберто Еко також відзначився своїми працями з літературної критики, де він аналізував твори відомих письменників і розкривав їхню символіку та значення. Він глибоко досліджував ідеї і концепції, що лежать в основі літературних творів, розкриваючи їхню внутрішню сутність і сприяючи розумінню літературного твору на більш глибокому рівні. Роль Умберто Еко в сучасній науці та літературі важко переоцінити. Його дослідницькі здобутки і інтелектуальна сміливість внесли суттєвий внесок у розвиток семіотики, літературознавства та філософії. Він вплинув на багатьох молодих науковців, письменників і критиків, надавши їм нові ідеї та підходи до дослідження тексту, комунікації та культурного контексту. Загалом, життєпис Умберто Еко є свідченням його незвичайного таланту і великого внеску у світ науки та літератури. Він залишив по собі незабутній слід, який буде вивчатися та оцінюватися ще довгі роки. Його роботи продовжують надихати і захоплювати людей, розкриваючи нові горизонти розуміння і творчості.

4. Умберто Еко був непересічною особистістю, яка залишила свій несумнівний відбиток як у сучасній науці, так і в літературі. Народився він у місті Алессандрія в Італії 5 січня 1932 року і залишався активним та продуктивним до останніх своїх днів, аж до своєї смерті 19 лютого 2016 року. Його життєпис вражає своєю розмаїтістю і досягненнями. Умберто Еко був відомим своїм глибоким розумінням наукових принципів і його здатністю поєднувати різні дисципліни. Він був не тільки визнаним лінгвістом і семіотиком, але й філософом і культурологом. Його наукові праці включали в себе широкий спектр тем, від теорії перекладу до вивчення структури тексту і роль читача в літературному процесі. Однією з основних наукових праць Умберто Еко є його робота "Пізнання і

співзалежність: пошук у філософії і науці", в якій він досліджує взаємозв'язок між пізнанням і співзалежністю. Він аналізує ролі спостерігача та спостереженого в процесі пізнання і розкриває важливість контексту і взаємодії між ними. Ще одна важлива праця Умберто Еко - "Відкрита творчість: література і пізнання". У цій книзі він розглядає роль літератури в пізнанні світу і висвітлює взаємозв'язок між творчістю і інтелектуальним розвитком. Він висуває гіпотезу про те, що творчість може бути джерелом нових знань і розуміння, а література може стати інструментом для поглибленого вивчення світу. У своїй роботі "Семіотика і інтерпретація" Умберто Еко розглядає питання семіотики як інструменту для розуміння текстів і їх інтерпретації. Він досліджує роль знаків і символів у сприйнятті і розумінні текстів, а також важливість контексту і культурного фону для правильної інтерпретації. Одним з найвідоміших творів Умберто Еко є його роман "Ім'я розбіжності", який поєднує в собі елементи детективної і історичної літератури. Роман розкриває складність поняття ідентичності і проблеми інтерпретації тексту, які були характерні для багатьох його наукових праць. Умберто Еко був неперевершеним мислителем і дослідником, який поєднував в собі глибокі знання з широким кругозором. Його наукові праці залишаються актуальними й впливають на багатьох дослідників у сучасному світі. Він залишив помітний слід у науці та літературі і продовжує бути джерелом натхнення для майбутніх поколінь.

5. Наукова творчість Умберто Еко, що відображена у його працях, має глибоке вивчення перекладу як складної і важливої діяльності. Згідно з визначеннями, переклад є одним з найдавніших видів людської діяльності, спрямованим на забезпечення спілкування та обміну духовними цінностями між народами. Визначення перекладу як засобу міжмовного спілкування підкреслює його роль у передачі змісту оригінального тексту іншою мовою. Розвиток транспорту, засобів інформації та зв'язку, а також

підвищення рівня культури та освіти стимулювали розвиток перекладу. Умберто Еко розглядає переклад як складний процес, який включає передачу даних з мови оригіналу на мову перекладу, синхронний аналіз тексту та перекладу, а також постійний саморозвиток і навчання. Визначення Ньюмарка, Хатіма і Мандея, а також Ніди і Тейбера дають розуміння перекладу як передачі сенсу тексту на іншу мову або як відтворення найближчого природного еквівалента повідомлення вихідної мови на мові-рецепторі. В статті Романа Якобсона виділяються три види перекладу: внутрішньомовний, міжмовний і інтерсеміотичний. Класифікація перекладу може бути здійснена за кількома критеріями, такими як виконавець перекладу, форма мовлення, кількість мов у ситуації, напрямок перекладу та функціональний стиль і жанр. Умберто Еко визначає п'ять цілей перекладу, включаючи сприяння миру та взаєморозумінню, передачу знань простою та доступною мовою, посередництво між культурами, переклад найкращих книг світу та допомогу у вивченні іноземної мови. Важливими термінами, пов'язаними з перекладом, є процедура перекладу, стратегія перекладу, метод перекладу, техніка перекладу та перекладацька трансформація. Різні стратегії перекладу, такі як переклад без перерви, негайне виправлення помилок та контроль за якістю тексти на стадії перегляду, можуть бути використані перекладачами. Поділ стратегій на локальні (зв'язані з сегментами тексту) та глобальні (зв'язані з цілими текстами) допомагає краще розуміти їх використання. Вибір між стратегією іноземності або стратегією одомашнення залежить від того, чи орієнтований переклад на вихідний текст чи на цільову мову. Розрізнення методів перекладу та процедур перекладу полягає в тому, що методи стосуються цілих текстів, тоді як процедури використовуються для сегментів тексту.

6. Формулювання концепцій в перекладацькій діяльності відіграє важливу роль у визначенні контексту конкретної діяльності та підкреслює гуманістичний підхід до громадської діяльності. Переклад вважається однією з найдавніших справ людства, яка стимулюється різницею в мовах та призначена для забезпечення спілкування та обміну духовними цінностями між народами. Цей складний та важливий вид діяльності сприяє миру та взаєморозумінню між людьми, групами та націями. Переклад вважається формою лінгвістичного посередництва, де зміст іншомовного тексту передається іншою мовою шляхом створення цією мовою інформаційно-комунікаційного еквівалентного тексту. У контексті перекладацької діяльності важливим є гуманістичний підхід, який передбачає пошук еквівалентності значення в цільовому тексті та пояснення та посередництво між культурами. Гуманістичний підхід враховує загальну гуманність та позитивні та негативні характеристики культур, не обов'язково шукаючи культурний еквівалент у кожному випадку. Основна мета перекладу полягає в забезпеченні такого типу міжмовної комунікації, щоб перекладений текст міг функціонувати як повна комунікаційна заміна оригіналу за функціями, структурою та змістом. Крім того, важливо зазначити, що перекладачі, які працюють зі своєю рідною мовою, мають більш глибоке культурне та лінгвістичне розуміння, що сприяє точному та ефективному перекладу. Вони мають більш практичні та природні знання про різні лінгвістичні елементи, такі як лексикологія, морфологія, семантика, синтаксис, ніж ті, хто перекладає іноземною мовою. Переклад на рідну мову також дозволяє перекладачам передавати культурні елементи, такі як ідіоми, прислів'я, метафори та інші, у правильні еквіваленти рідною мовою, оскільки такі перекладачі народжуються та виховуються у культурі, на яку вони перекладають ці пов'язані з культурою слова. Також варто відзначити, що громадська

діяльність вимагає гуманістичного підходу, який передбачає розуміння та пошану до культурних особливостей та врахування позитивних та негативних аспектів культур. Гуманістичний підхід до громадської діяльності відображається у пошуку спільних цінностей, врахуванні прав та потреб людей, а також сприяє покращенню якості життя та розвитку суспільства в цілому. Отже, формулювання концепцій у перекладацькій діяльності та гуманістичний підхід до громадської діяльності взаємопов'язані та мають велике значення в сучасному світі. Вони сприяють взаєморозумінню, культурному обміну та сприяють розвитку глобального співтовариства.

7. Умови глобалізації поставили перед перекладачами ряд складних проблем, які потребують уваги та вирішення. Одна з головних проблем - це збереження культурної специфіки та ідентичності в перекладі. З метою забезпечення ефективної комунікації між різними культурами, перекладачам потрібно шукати баланс між точністю передачі оригінального значення та адаптацією до культурних особливостей цільової аудиторії. Вони повинні бути уважними до нюансів міжмовного спілкування та здатні відтворити не лише слова, але й контекст, культурні відтінки та смислові нюанси. Інша проблема, з якою стикаються перекладачі у глобалізованому світі, полягає у швидкому темпі змін та розвитку технологій, що суттєво впливають на способи комунікації та передачі інформації. Завдяки широкому розповсюдженню інтернету та миттєвому доступу до інформації, перекладачам доводиться удосконалювати свої навички та використовувати нові інструменти для ефективної роботи в цьому швидкоплинному середовищі. Вони повинні бути орієнтованими на постійне самовдосконалення та вивчення нових технологій, що допомагають у швидкому та точному перекладі. Також, глобалізація впливає на мовну диверсифікацію, що призводить до

зростання потреби в перекладі різними мовами. Перекладачам доводиться працювати з широким спектром мов та мовних варіацій, що вимагає глибокого розуміння культурних та лінгвістичних особливостей кожної мови. Вони повинні мати знання про культурні нюанси, історію та традиції кожної мови, щоб забезпечити точний та адекватний переклад. При цьому, перекладачам необхідно бути гнучкими та вміти адаптуватися до змін в мовних практиках та вираженнях. Умови глобалізації також ставлять перед перекладачами вимогу швидкості та точності. Завдяки широкому доступу до інформації та миттєвому спілкуванню, перекладачам необхідно працювати швидко та ефективно, зберігаючи при цьому високу якість своєї роботи. Вони повинні бути здатними працювати під час обмеженого часу та виконувати переклади відповідно до встановлених термінів. При цьому, вони не повинні страждати від зниження якості через поспішання, але забезпечувати точність та вірність передачі інформації. Отже, проблеми перекладу в умовах глобалізації включають збереження культурної специфіки, адаптацію до швидкоплинного середовища, роботу з багатьма мовами та вимогу до швидкості та точності. Для ефективного вирішення цих проблем, перекладачі повинні постійно вдосконалювати свої навички, використовувати нові технології та мати глибоке розуміння культурних та лінгвістичних контекстів. Вони повинні бути гнучкими, креативними та вміти пристосовуватися до змін, щоб забезпечити точний та адекватний переклад в умовах швидкого розвитку та змін у глобальному світі.

8. Переклад відіграє надзвичайно важливу роль у збагаченні культури та сприяє міжкультурному розумінню. Він дозволяє людям з різних країн та культур спілкуватися, обмінюватися думками та духовними цінностями. Через переклад знання та ідеї можуть бути передані простою, зрозумілою та доступною мовою, що сприяє їх поширенню та розумінню на багато ширшому рівні. Переклад виконує роль пояснення та посередництва між

культурами. Він допомагає відкривати для людей різних країн та національностей нові горизонти та розширювати світогляд. Шляхом передачі ідей та цінностей з однієї культури на іншу, переклад сприяє взаємному вивченню та взаєморозумінню між різними народами. Читач відіграє важливу роль у процесі перекладу. Він є основним користувачем перекладеного тексту і має бути відкритим до нових ідей, культурних відмінностей та інтерпретацій. Читач повинен бути готовим до активного сприйняття та аналізу перекладеного тексту, усвідомлюючи, що переклад не завжди може передати всю глибину, нюанси та контекст оригінального тексту. Він повинен мати бажання вивчати інші культури та розширювати свої знання та розуміння. Семіотика текстів також відіграє важливу роль у процесі перекладу. Перекладач повинен розуміти семіотичні системи та знаки, які використовуються в оригінальному тексті, і шукати еквіваленти в цільовій мові. Він має знати, як відтворити не тільки словесне значення, але й повідомлення, емоційний вплив та контекст оригінального тексту. Семіотичний аналіз допомагає перекладачеві виявити та передати різні рівні смислу, символи та метафори, що доповнюють оригінальний текст і розширюють його значення. Отже, переклад відіграє ключову роль у збагаченні культури та сприяє міжкультурному розумінню. Він допомагає відкривати нові горизонти та розширювати світогляд людей, сприяє взаємному вивченню та взаєморозумінню між різними культурами. Читач є активним учасником процесу перекладу, який має бути відкритим до нових ідей та готовим до аналізу та сприйняття перекладеного тексту. Семіотика текстів допомагає перекладачеві зрозуміти та передати різні рівні смислу та контекст оригінального тексту. Загалом, переклад відіграє незамінну роль у розвитку та збагаченні культурного спадку людства.

9. Концепція інтерпретації у перекладі є складним та багатограним поняттям, яке відіграє важливу роль у процесі передачі значення з однієї

мови на іншу. Інтерпретація передбачає розуміння оригінального тексту та його перетворення на цільову мову з урахуванням мовних, культурних та особистісних особливостей. Однак, важливо визначити межі інтерпретації у перекладі. Перша межа полягає у мовних відмінностях між оригінальним та цільовим текстами. Кожна мова має свої унікальні особливості, включаючи лексичні, граматичні та фонетичні аспекти. Це означає, що не всі слова та фрази мають точний еквівалент у іншій мові. Перекладач повинен знайти найкращий спосіб передачі значення, враховуючи ці мовні обмеження. Крім того, інтерпретація також обмежена культурним контекстом. Оригінальний текст може містити культурні аспекти, такі як ідіоми, прислів'я, образи та звичаї, які є унікальними для певної культури. Ці елементи можуть бути складними для перекладу, оскільки вони можуть мати глибоке значення, пов'язане з контекстом та культурою. Перекладач повинен бути чутливим до цих культурних нюансів та знати, як передати їх у цільовій мові. Однак, інтерпретація також має свої межі через особистісні вподобання та стиль перекладача. Кожен перекладач має свої унікальні погляди та підходи до перекладу. Це може включати використання різних перекладацьких стратегій, стилів та технік. Однак, важливо знати, коли перекладач перетинає межу інтерпретації та починає втрачати оригінальне значення тексту. Перекладач повинен забезпечити точність та вірність передачі значення, уникати довільних змін та додавання нових ідей, які можуть спотворити оригінальний зміст. Важливо відмітити, що інтерпретація у перекладі може бути динамічною та змінюватися залежно від контексту та цілей перекладу. Інтерпретація може бути більш буквальною та точною для наукових або юридичних текстів, де важлива точність передачі інформації. У той же час, для художніх творів інтерпретація може бути більш творчою та естетичною, дозволяючи перекладачеві виразити свій стиль та власність. Отже, концепція

інтерпретації у перекладі має свої межі, обумовлені мовними, культурними та особистісними факторами. Перекладач повинен бути обізнаним і чутливим до цих меж, знаходячи баланс між точністю передачі значення та збереженням стилю та естетики оригінального тексту. Лише враховуючи всі ці аспекти, перекладач може досягти максимально точного та задовольного результату у процесі перекладу.

Нижче наведені рекомендації щодо використання результатів дослідження в науковій та практичній сферах.

Наукове використання включає публікацію результатів у наукових журналах або на конференціях, спеціалізованих у перекладознавстві та лінгвістиці, щоб інші дослідники могли ознайомитися та використовувати їх для подальших досліджень. Також рекомендується пропонувати результати для обговорень на наукових форумах та зустрічах, щоб отримати фідбек від колег та розширити свої знання в галузі.

Практичне використання включає поділ результатів з професійними перекладачами та лінгвістами для покращення перекладацької практики та розробки нових стратегій. Також, використовуючи результати, можна поліпшити перекладацькі програми та інструменти, що сприятиме автоматизації та підвищенню якості перекладу. Проведення семінарів та навчальних курсів для перекладачів і студентів дозволить ділитися знаннями та сприяти підвищенню рівня професіоналізму в галузі.

Загалом, важливо використовувати отримані результати як базу для подальшого розвитку наукової та практичної галузі перекладознавства. Наукове використання сприяє розвитку знань та методології, а практичне використання допомагає у поліпшенні перекладацької практики та інструментів. Також необхідно активно поширювати результати серед відповідних аудиторій та взаємодіяти з іншими дослідниками для обміну ідеями та співпраці в цій галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Darwish A. *The Transfer Factor*. Melbourne : Writescope Publishers, 2003. 150 с.
2. Hatim B., Munday J. *Translation, An Advanced Resource Book*. 2nd ed. London : Routledge, 2019. 394 с.
3. Newmark P. *A Textbook of Translation*. Hertfordshire : Prentice Hall, 1988. 402 с.
4. Nida E. A., Taber C. R. *The Theory and Practice of Translation*. Leiden : BRILL, 2003. 218 с.
5. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation. *On Translation*. 1959. С. 232–239. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.4159/harvard.9780674731615.c18/html> (дата звернення: 14.12.2023).
6. Proshina Z. *Theory of Translation*. 3rd ed. *Far Eastern University Press*, 2008. 276 с.
7. Newmark P. *About Translation*. Clevedon : Multilingual Matters, 1991. 184 с.
8. Dickins J. *Thinking Translation : Thinking Arabic Translation : a Course in Translation Method: Arabic to English*. Taylor & Francis Group, 2013. 332 с.
9. *The Translation process* / ed. by Séguinot, Candace Lee Carsen, 1946-. Toronto : H.G. Publications, 1989. 98 с.
10. Venuti L. *The translator's invisibility: A history of translation*. London : Routledge, 1995. 353 с.
11. Molina L., Hurtado Albir A. Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach. *Meta*. 2004. Vol. 47, no. 4. С. 498–512. URL: <https://doi.org/10.7202/008033ar> (дата звернення: 15.12.2023).

12. Vinay J.-P., Darbelnet J. Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation. 11th ed. Amsterdam : Benjamins translation library, 1995. 358 с.
13. Postan L. Language Translation Process 3 Step Guide. *BLEND*, 2023. URL: <https://www.getblend.com/blog/translation-process/#:~:text=The%20language%20translation%20process%20is,keen%20awareness%20of%20cultural%20nuances>. (дата звернення: 15.12.2023).
14. The Essential Elements of a Translation Process. *LocAtHeart*. URL: <https://locatheart.com/learn/translation-essentials/segment-1-the-essential-elements-of-a-translation-process/#:~:text=Together,%20they're%20the%20building,post-editing,%20and%20LSO>. (дата звернення: 15.12.2023).
15. Language Focused Elements Of The Translation Process. *LocAtHeart*. URL: <https://locatheart.com/learn/translation-essentials/segment-1-the-essential-elements-of-a-translation-process/language-focused-elements-of-the-translation-process/> (дата звернення: 15.12.2023).
16. Management-Focused Elements of the Translation Process. *LocAtHeart*. URL: <https://locatheart.com/learn/translation-essentials/segment-1-the-essential-elements-of-a-translation-process/management-focused-elements-of-the-translation-process/> (дата звернення: 15.12.2023).
17. Translation Tools Explained. *LocAtHeart*. URL: <https://locatheart.com/learn/translation-essentials/segment-1-the-essential-elements-of-a-translation-process/translation-tools-explained/> (дата звернення: 15.12.2023).
18. Jiang Q., Quan X. Ideological impacts on literary translation – a descriptive study of translated literature in 1910–1931 and 1979–1999 in China. *Asia Pacific Translation and Intercultural Studies*. 2015. Т. 2, № 3. С. 174–186. URL: <https://doi.org/10.1080/23306343.2015.1096473> (дата звернення: 15.12.2023).

19. Yue Z. Cultural imbalance and literary translation. *Journal of Jiamusi Vocational Institute*. 2017. № 83. С. 399–403.
20. Branco S. d. O., Maia I. N. B. The inbetween place of literary translation: publishing demands and their implications in the formation of cultural identities. *Ilha Desterro*. 2016. Т. 69, № 1. С. 213–222. URL: <https://doi.org/10.5007/2175-8026.2016v69n1p213> (дата звернення: 15.12.2023).
21. Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2022. Вип.154. 216 С.
22. Thomson I. Umberto Eco obituary. *Guardian*, 2016. URL: <https://www.theguardian.com/books/2016/feb/20/umberto-eco-obituary> (дата звернення: 15.12.2023).
23. Ruggieri M. Eco and Gramsci: Unexplored Connections in Cultural Studies. *Italian Studies*. 2021. С. 1–15. URL: <https://doi.org/10.1080/00751634.2021.1923177> (дата звернення: 15.12.2023).
24. Contemporary world writers. 2-ге вид. Detroit : St. James Press, 1993. 686 с.
25. Scruton R. Possible Worlds and Premature Sciences. *London Review of Books*. 1980. 7 лют. URL: <https://www.lrb.co.uk/the-paper/v02/n02/roger-scruton/possible-worlds-and-premature-sciences> (дата звернення: 15.12.2023).
26. Penny N. Ecolalia. *London Review of Books*. 1986. 4 верес. URL: <https://www.lrb.co.uk/the-paper/v08/n15/nicholas-penny/ecolalia> (дата звернення: 15.12.2023).
27. Kermode F. Frank Kermode on the horse of the Baskervilles. *London Review of Books*. 1983. 6 жовт. URL: <https://www.lrb.co.uk/the-paper/v05/n18/frank-kermode/frank-kermode-on-the-horse-of-the-baskervilles> (дата звернення: 15.12.2023).
28. Deleuze G. Difference and repetition. New York : Columbia University Press, 1994. 350 с.

29. Romano C. The Irrepressible Lightness of Umberto Eco. *The Chronicle of Higher Education*, 2016. URL: <https://www.chronicle.com/article/the-irrepressible-lightness-of-umberto-eco/> (дата звернення: 15.12.2023).
30. Umberto Eco. *Library of Living Philosophers*, 2017. URL: <https://llp.siu.edu/volumes/eco-umberto.php> (дата звернення: 15.12.2023).
31. Heavyweight champion. *The Telegraph*, 2005. URL: <https://www.telegraph.co.uk/culture/books/3642577/Heavyweight-champion.html> (дата звернення: 15.12.2023).
32. Umberto Eco stroncato da un tumore al pancreas. Martedì omaggio al Castello Sforzesco. *Wayback Machine*, 2016. URL: https://web.archive.org/web/20160221090300/http://spettacoliecultura.ilmessaggero.it/libri/umberto_eco_tumore_pancreas_omaggio_castello_sforzesco-1563954.html (дата звернення: 15.12.2023).
33. CLAUDIO GERINO. Morto lo scrittore Umberto Eco. Ci mancherà il suo sguardo sul mondo. *la Repubblica*, 2016. URL: https://www.repubblica.it/cultura/2016/02/20/news/morto_lo_scrittore_umberto_eco-133816061/ (date of access: 15.12.2023).
34. Rawlinson K. Umberto Eco, Italian novelist and intellectual, dies aged 84. *Guardian*, 2023. URL: <https://www.theguardian.com/books/2016/feb/20/italian-author-umberto-eco-dies-aged-84> (дата звернення: 15.12.2023).
35. Umberto Eco: The Story Of A Life. *Umberto Eco: An Unofficial Biographical Site*. URL: <https://www.umbertoeco.com/> (дата звернення: 15.12.2023).
36. Bouchard N. Eco and popular culture. *New Essays on Umberto Eco* / ред. P. Bondanella. Cambridge. С. 1–16. URL: <https://doi.org/10.1017/cbo9780511627033.002> (дата звернення: 15.12.2023).
37. Прокопович М. Середньовіччя Умберто Еко. Харків : Фоліо, 2006. 105 с.
38. Назарець В.М. Постмодернізм як літературне явище // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. Х. : Фоліо — 2008. — 60с.

39. РОЄНКО Л., ГОРЛАТОВА О., РЕДЬКО С. Особливості перекладу юридичних текстів. *Актуальні питання іноземної філології*. № 15. С. 91–96, 2021. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19648/1/Роєнко_Горлатова_Редько_Особливості_перекладу_юридичних_текстів.pdf (дата звернення: 15.12.2023).
40. Deleuze G. *Thousand plateaus (continuum impacts)*. Continuum International Publishing Group, 2004. 704 с.
41. Girija K. Scholastic backwardness science process skills and scientific creativity of upper primary students. *School of Behavioural Sciences*. 2013. URL: <http://hdl.handle.net/10603/19611> (дата звернення: 16.12.2023).
42. Gangadharrao K. M. Scientific Creativity of Secondary Level Students : A Study. *Research Expo International Multidisciplinary Research Journal*. 2012. Т. 2, № 2. С. 70–75. URL: https://www.researchgate.net/publication/320868616_Scientific_Creativity_of_Secondary_Level_Students_A_Study (дата звернення: 16.12.2023).
43. Rosamma P. A study of the relationship between intelligence, scientific creativity, achievement motivation, home environment and achievement in Science of Higher Secondary school pupils of Kerala. Kottayam : School of Pedagogical Sciences, 2008. 323 с. URL: <https://mgutheses.in/page/?q=T%201565&search=&page=&rad> (дата звернення: 16.12.2023).
44. Charyton C., Snelbecker G. E. General, Artistic and Scientific Creativity Attributes of Engineering and Music Students. *Creativity Research Journal*. 2007. Т. 19, № 2-3. С. 213–225. URL: <https://doi.org/10.1080/10400410701397271> (дата звернення: 16.12.2023).

45. Mohamed A. H. Investigating the scientific creativity of fifth-grade students : dissertation. Arizona, 2006. 23 с. URL: <http://hdl.handle.net/10150/194100> (дата звернення: 16.12.2023).
46. Wanjari S. Effectiveness of Concept Attainment Model and Inductive Thinking Model of Teaching on students Achievement in Science, Scientific Creativity and Attitude towards Science. *Sant Gadge Baba Amravati University*. 2005. URL: https://osre.ncert.gov.in/abstract/Wanjari_Sanjiwani_S/570 (дата звернення: 16.12.2023).
47. Lin C., Hu W., Adey P. The Influence of CASE on Scientific Creativity. *Research in Science Education*. 2003. № 33. С. 143–162.
48. Liang J.-c. Exploring scientific creativity of eleventh grade students in Taiwan : thesis. 2002. 208 с. URL: <http://wwwlib.umi.com/cr/utexas/fullcit?p3099482> (дата звернення: 16.12.2023).
49. Hu W., Adey P. A scientific creativity test for secondary school students. *International Journal of Science Education*. 2002. Т. 24, № 4. С. 389–403. URL: <https://doi.org/10.1080/09500690110098912> (дата звернення: 16.12.2023).
50. Stumpf H. Scientific creativity: A short overview. *Educational Psychology Review*. 1995. Т. 7, № 3. С. 225–241. URL: <https://doi.org/10.1007/bf02213372> (дата звернення: 16.12.2023).
51. Sansanwal D. N., Sharma D. Scientific creativity as a function of intelligence, self-confidence, sex and standard. *Indian Journal of Psychometry & Education*. 1993. Т. 24, № 1. С. 37–44.
52. Sharma K. The artistic versus scientific creativity. Human creativity: A social and methodological approach. 1998. Т. 2, № 1. С. 79–84.
53. Yawalkar, V. Development of some personality correlates of scientific creativity. Ph. D. thesis, *Nagpur University*, Nagpur, 1985.

54. Deep Bhatnagar R. Study of the scientific temper of senior secondary science students. *International journal of advanced research*. 2021. Т. 9, № 5. С. 452–458. URL: <https://doi.org/10.21474/ijar01/12859> (дата звернення: 16.12.2023).
55. Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода / Ю. Андрухович // *Слово і час*. – 1999. – № 3. – С. 56-66.
56. Ismayilova N. Umberto eco's postmodernism and postmodern reverberation of independence period of azerbaijan literary prose. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Т. 2, № 14. С. 200–206. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/14/part_2/39.pdf (дата звернення: 16.12.2023).
57. Бурмаченко К. Ю. Поетика постмодернізму: Ролан Барт і Умберто Еко. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2011. № 4. С. 38–41.
58. Еко У. *Ім'я рози* : роман. Харків : Фоліо, 2007. 575 с.
59. Bakhtin M. *Questions of Literature and Aesthetics* / пер. D. Olivier. Gallimard, 1987. 496 с.
60. Eco U. *La struttura assente*. 2-ге вид. Milano : Bompiani, 1983. 425 с.
61. Теорія перекладу: для студентів 3-4 курсів ф-ту «Референтперекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко / Харків : Вид-во НУА, 2017. – Ч. 1. – 64 с
62. Травіна Є. Умберто ЕКО // *Реальність — фантазія, у якому вірять*. Питання літератури / Є. Травіна. — К. : Ранок, 1996. — 79с.
63. Houghton Mifflin Company. *The American Heritage Dictionaries*. 4-ге вид. Boston : Dell, 2001. Т. 4. 960 с.
64. Cammett M., Bhagwati J. In defense of globalization. *International journal*. 2005. Т. 60, № 2. С. 592. URL: <https://doi.org/10.2307/40204318> (дата звернення: 17.12.2023).

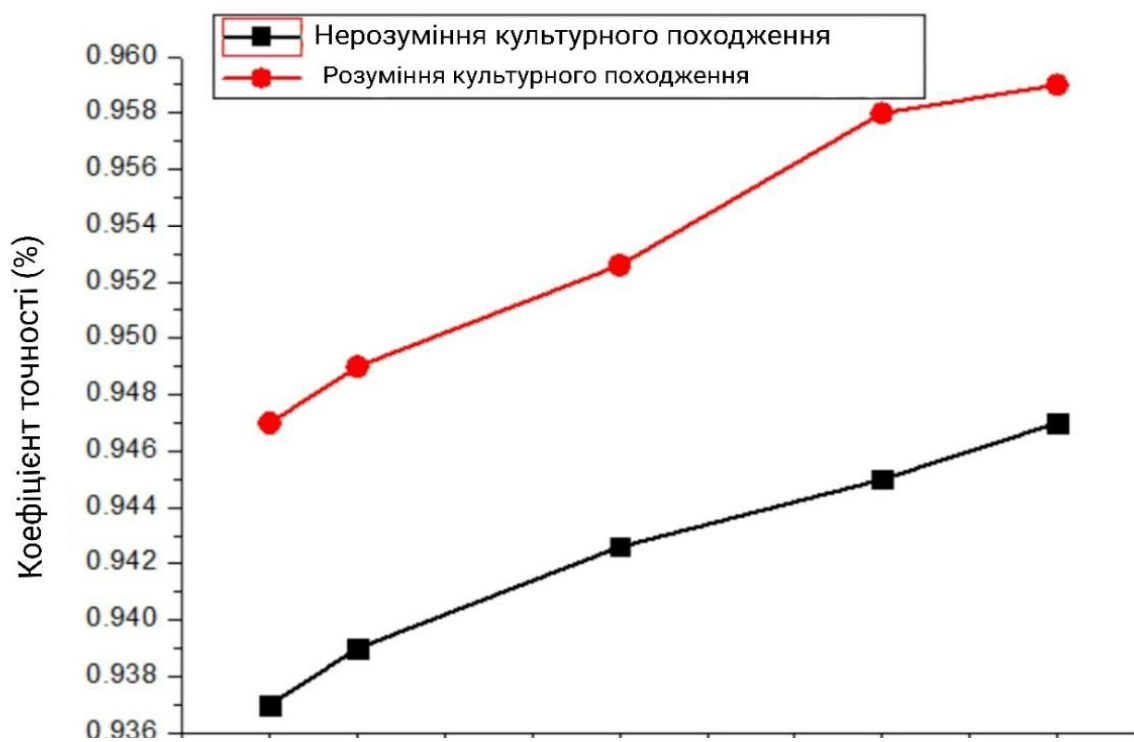
65. Chat With Chomsky. *The Noam Chomsky Website*, 2006. URL: <https://chomsky.info/20060324/> (дата звернення: 16.12.2023).
66. Jones R. J. B. *The world turned upside down?: globalization and the future of the state*. Manchester : Manchester University Press, 2000. 292 с.
67. Herdman E. A. Globalization, internationalization and nursing: 2. *Nursing and health sciences*. 2004. Т. 6, № 4. С. 237–238. URL: https://doi.org/10.1111/j.1442-2018.2004.00209_2.x (дата звернення: 17.12.2023).
68. House J. English as a lingua franca: A threat to multilingualism?. *Journal of Sociolinguistics*. 2003. Т. 7, № 4. С. 556–578. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9841.2003.00242.x> (дата звернення: 17.12.2023).
69. Pym A. Globalization and the Politics of Translation Studies. *Langue, traduction et mondialisation : interactions d'hier, interactions d'aujourd'hui*. 2006. Т. 51, № 4. С. 744–757. URL: <https://doi.org/10.7202/014339ar> (дата звернення: 17.12.2023).
70. Pym A. *Negotiating the frontier: Translators and intercultural in Hispanic history*. Manchester : St. Jerome, 2000. 265 с.
71. House J. *Translation*. Oxford University Press, 2009. 132 с.
72. Wiersema N. Globalization and Translation: a discussion of the effect of globalization on today's translation. *Translation journal*. 2004. Т. 8, № 1.
73. House J. *Translation quality assessment: a model revisited*. Tübingen : G. Narr, 1997. 207 с.
74. Андреев Л. Художній синтез і постмодернізм / Л. Андреев // Питання літератури. — К. : Ранок, 2001. — 201 с.
75. Берджес Е. Рецензія на роман Умберто Еко «Ім'я троянди» / пер. з італ. М. Прокопович / Е. Берджес. — Х. : Фоліо, 1980. — 67 с.

- 76.Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. — Львів : Літопис, 2007. — С. 622
- 77.Антологія світової літературної критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс / За ред. М. Зубрицької. — К. : Ранок, 1996. — 134 с.
- 78.Бурмаченко К. Ю. Сучасна поетика Умберто Еко: поняття "відкритого тексту", "відкритості" та інтертекстуальності. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2011. № 1. С. 33–36.
- 79.Umberto E. The search for the perfect language (the making of europe). Wiley-Blackwell, 1997. 400 с.
- 80.Травіна Є. Умберто ЕКО // Реальність — фантазія, у якому вірять. Питання літератури / Є. Травіна. — К. : Ранок, 1996. — 79с.
- 81.Бофф Л. Теологія звільнення / Л. Бофф. — К. : Книжкова палата, 1990. — 432с.
- 82.Venuti L. Scandals of translation: towards an ethics of difference. Taylor & Francis Group, 2002. 224 с.
- 83.Пум А. Introduction: On the social and cultural in translation studies. *Sociocultural Aspects of Translating and Interpreting*. Amsterdam, 2006. С. 1–25. URL: <https://doi.org/10.1075/btl.67.02пум> (дата звернення: 17.12.2023).
- 84.Тумочко М. Translation in a postcolonial context: early irish literature in english translation. Taylor & Francis Group, 2016. 336 с.
- 85.Hermans T. Cross-cultural translation studies as thick translation. *Bulletin of the school of oriental and african studies*. 2003. Т. 66, № 3. С. 380–389. URL: <https://doi.org/10.1017/s0041977x03000260> (дата звернення: 17.12.2023).
- 86.Swietlicki A., Lefevere A. Translation, Rewriting, and the Manipulation of Literary Fame. *The Modern Language Journal*. 1994. Т. 78, № 2. С. 268. URL: <https://doi.org/10.2307/329049> (дата звернення: 17.12.2023).
- 87.Bloch B., Pei M. A. Languages for war and peace. *Language*. 1945. Т. 21, № 2. С. 108. URL: <https://doi.org/10.2307/409728> (дата звернення: 17.12.2023).

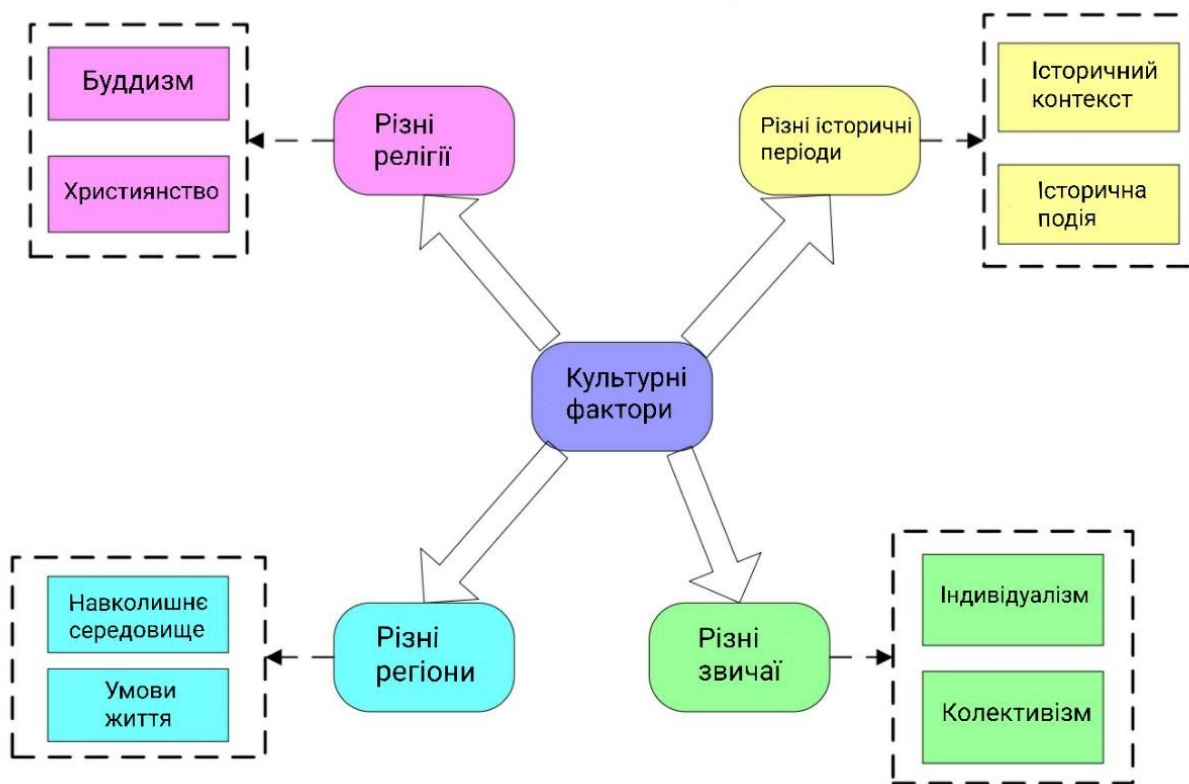
88. Barthes R., Duisit L. An introduction to the structural analysis of narrative. *New literary history*. 1975. Т. 6, № 2. С. 237. URL: <https://doi.org/10.2307/468419> (дата звернення: 17.12.2023).
89. Назарець В.М. Постмодернізм як літературне явище // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. Х. : Фоліо — 2008. — 60с.
90. Богуславська В. Кілька аргументів на користь перекладів / В. Богуславська // Зарубіжна література. – 2005. - № 41. - 441с.
91. Bixler J. S. Collected papers of Charles Sanders Peirce. Charles Hartshorne , Paul Weiss , Charles Sanders Peirce. *The journal of religion*. 1936. Т. 16, № 3. С. 366. URL: <https://doi.org/10.1086/481864> (дата звернення: 17.12.2023).
92. Pareyson L. Estetica: Teoria della formatività. 3-тє вид. Firenze : Sansoni, 1974. 337 с.
93. Nanni L. Contra dogmaticos: Saggi di estetica. Bologna : Cappelli, 1987. 293 с.
94. Quadflieg H. Jakobson, Roman: Linguistics and Poetics. *Kindlers Literatur Lexikon (KLL)*. Stuttgart, 2020. С. 1–2. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-476-05728-0_5546-1 (дата звернення: 17.12.2023).
95. Eco U. Theory of Semiotics. Indiana University Press, 1976. 368 с.
96. Eco U. Lector in Fabula. Lumen Books/Sites Books, 1995. 513 с.
97. Cavicchioli S. Le sirene. Analisi semiotiche intorno a un racconto di Tomasi di Lampedusa. Bologna : Clueb, 1997. 272 с.
98. Van Dijk T. A. Philosophy of action and theory of narrative. *Poetics*. 1976. Т. 5, № 4. С. 287–338. URL: [https://doi.org/10.1016/0304-422x\(76\)90014-0](https://doi.org/10.1016/0304-422x(76)90014-0) (дата звернення: 17.12.2023).
99. Pisanty V. L'irritante questione delle camere a gas: Logica del negazionismo. Milano : Bompiani, 2014. 366 с.
100. Eco U. Limits of Interpretation. Indiana University Press, 1991. 304 с.
101. Eco U. Serendipities: Language & lunacy. London : Weidenfeld & Nicolson, 1999. 129 с.

102. Rastier F. Arts et sciences du texte. Presses Universitaires de France - PUF, 2001. 312 с.
103. Pisanty V., Pellerrey R. Semiotica e interpretazione. Milan : Bompiani, 2004. 436 с.
104. Scholes R., Iser W. Cognition and the Implied Reader. *Diacritics*. 1975. Т. 5, № 3. С. 13. URL: <https://doi.org/10.2307/464543> (дата звернення: 17.12.2023).

ДОДАТКИ

Зв'язок між розумінням культурного походження та точністю перекладу

Аналіз різних культурних факторів

Обкладинки роману 'Ім'я троянди': аналіз естетичних вимірів та їхнє відображення літературно-художніми засобами.

Вид перекладу	Опис
Внутрішньомовний переклад	Пояснення смислового змісту словесних символів шляхом використання інших символів тієї ж самої мови; вираження ідей або переформулювання в контексті даної мови.
Міжмовний переклад	Переклад словесних символів через використання інших мовних засобів; передача виразів із однієї мови на іншу.
Інтерсеміотичний переклад	Трансмутація – процес інтерпретації словесних символів за допомогою знаків інших, невербальних систем символізації.

Види перекладу за Р. Якобсоном